

ANUL XXIII—NR. 6 (1974)—2 FEBRUARIE 1974

flacăra

masă rotundă: cartea de română

MAȘA ROTUNDĂ
DE
LECTURĂ

viața
la țară (II)

manole
aldescu
a încetat
să mai fie
singur

DOUĂ NOI SERIALE:

- drame
în largul
oceanului
- lupta cu
necunoscutul

PRIMIREA DE CĂTRE TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU A DELEGAȚIEI SOVIETULUI SUPREM AL U.R.S.S.

La invitația Marii Adunări Naționale o delegație a Sovietului Suprem al Uniunii Sovietice a făcut o vizită în țara noastră. La 30 ianuarie, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România a primit delegația condusă de Ivan Samoilovici Grușețki, vicepreședinte al Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S., președintele Prezidiului Sovietului Suprem al R.S.S. Ucrainene. În timpul convorbirii s-a subliniat cu satisfacție că între cele două partide, țări și popoare există și se dezvoltă relații apropiate, de prietenie și colaborare, se amplifică legăturile în toate domeniile de activitate. De asemenea, s-a precizat că întâlnirile și convorbirile prietenești dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și L.I. Brejnev, înțelegerile realizate au constituit, de fiecare dată, factori importanți în evoluția ascendentă a raporturilor multilaterale româno-sovietice, au servit cauzei generale a socialismului și păcii în lume.

PENTRU PACE ȘI COLABORARE ÎNTRE TOATE POPOARELE LUMII

La invitația președintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, Maiestatea Sa Hussein Ibn Talal, Regele Regatului Hașemit al Iordaniei a făcut în această săptămână o vizită oficială în țara noastră. În cadrul convorbirilor oficiale care au avut loc cu acest prilej s-a procedat la un schimb larg de vederi privind stadiul actual și perspectivele relațiilor dintre cele două țări, precum și probleme actuale ale vieții internaționale, îndeosebi referitoare la situația din Orientul Mijlociu. În ceea ce privește relațiile româno-iordaniene, cei doi șefi de stat au fost de acord că există posibilități pentru dezvoltarea lor în continuare pe multiple planuri, în special în domeniul economic. În ceea ce privește problemele internaționale de interes comun cei doi șefi de stat și-au exprimat atașamentul țărilor lor față de principiile și țelurile Cartei O.N.U., subliniindu-se importanța participării active a tuturor statelor fără deosebire de mărime, potențial sau orînduire socială la rezolvarea problemelor internaționale. Referindu-se la situația din Orientul Mijlociu cele două părți au apreciat că ținerea sub ocupație a teritoriilor arabe cucerite prin forță de către Israel, în urma războiului din 1967, constituie o permanentă sursă de încordare și generează pericolul unor noi ostilități. O pace trainică nu se poate realiza în această parte a lumii decât prin retragerea trupelor israeliene din teritoriile ocupate în 1967 și, de asemenea, prin garantarea integrității teritoriale, a independenței și suveranității tuturor statelor din această regiune, precum și prin reglementarea justă a problemei poporului palestinian.

Dezvoltarea bunelor raporturi cu Iordania reprezintă încă o dovadă a politicii României de promovare a unor largi relații de prietenie și colaborare cu toate țările lumii.

cartea de română

Au participat:

- ZOE DUMITRESCU-BUȘULENGA — profesor universitar.
 - ELENA CAZAN — profesor de limba și literatura română — pensionară.
 - VLADIMIR DOGARU — profesor de limba și literatura română — Liceul «Ion Creangă».
 - LUCIAN PANAIT — șeful redacției de limba română, științe sociale și istorie de la Editura didactică și pedagogică.
 - ALEXANDRU PETRESCU — profesor de limba și literatura română — Grupul școlar profesional și tehnic al Ministerului Educației și Învățămîntului.
 - DUMITRU SĂVULESCU — inspector principal — Ministerul Educației și Învățămîntului.
 - ION STANCIU — director, Editura didactică și pedagogică.
 - GRAȚIELA ȘTEFAN — profesoară de limba și literatura română — Liceul «I.L. Caragiale».
- DIN PARTEA REDACȚIEI: TRAIAN STOICA, DORIN TUDORAN, DINU FLĂMÂND.

Masă rotundă condusă și organizată de ADRIAN PĂUNESCU

ADRIAN PĂUNESCU: Aș dori să vă rog să stăm de vorbă împreună și să încercăm să ajungă la cititori cite ceva din preocupările dumneavoastră, din întrebările dumneavoastră și din răspunsurile dumneavoastră cu privire la ceea ce aș numi «starea cărților din România». Nu o să insist foarte mult asupra unei idei, în general acceptată de toți intelectualii din această țară, și anume că de fizionomia cărții de română de clasa I pînă la cartea de română de clasa a XII-a depinde într-o mare măsură fizionomia tinerei generații care trăiește în România. Sigur că nu o să vă cerem dumneavoastră, celor care scrieți, editați și răspundeți în genere de educația acestor tineri, niște răspunsuri în toate problemele, neapărat imediate și neapărat amănunțite. Însă ne preocupă un lucru care pare unanim acceptat și anume că în privința manualelor de literatură, în privința cărților de română s-a făcut puțin pentru o modernizare, la modul profund și nicidecum formal, a manualului de limbă română, a lecției de limbă română. Se constată — după părerea noastră — o lipsă de coerență în ceea ce privește felul cum este predată această disciplină, cum este cuprinsă ea în manualele de literatură română, pe parcursul întregului proces de învățămînt, adică de la clasa I pînă la clasa a XII-a; se constată că rămîn pe parcursul ideii prețioase. Lucruri care erau deja afirmate, și în mare măsură însușite de elevi, sînt lăsate pe drum. În genere, pentru a parcurge cartea de limbă română (claselor I-XII), ca om matur și în deplină cunoștință de cauză, este necesară răbdare și o oarecare îngăduință în ce privește partea literară, care este prezentată neclar sau într-un mod care a aparținut penultimului deceniu; găsim lucruri neclare în ceea ce privește curentele literare, și am conchide spunînd că se manifestă o lipsă de unitate în ceea ce privește această carte; ea nu este o carte de literatură română pentru copilul care la șase ani merge la școală și la 18 ani iese din școală, ci am putea spune că este o bibliotecă de 12 cărți de română.

Sigur că nu vom contesta valoarea unora dintre aceste manuale, ne întrebăm însă dacă, așa cum în matematică lucrurile pe care le învață elevul în clasele inferioare i se confirmă îmbogățite mai târziu, se întâmplă și în cazul cărții de limbă și literatură română. Nu este vorba de a susține aici un umanism vag și călduț, pentru că totuși, pentru noi, românii, româna nu este numai

o lecție generală de umanism ci și o lecție de patriotism.

Pentru noi ca intelectuali, pentru noi ca părinți este extrem de important ce se învață în școala noastră, ce învață și ce respinge elevul, bineînțeles în cazul de față, din manualul de limbă și literatură română.

Vreau să vă precizez că nu vrem și nici nu am vrut de la început să trăim într-o stare de tensiune și să pregătim această masă rotundă într-un moment în care strigătul timpului să ne facă să ne grăbim; ne-am gîndit să stăm de vorbă sub o stare de calm, de colaborare și de prietenie intelectuală, pentru ca din discuția noastră — oricît de contradictorie ar fi — să rezulte pînă la urmă niște idei prețioase pe care forurile competente și cei care vor citi revista să le folosească în sensul general al educației din România.

Mulțumesc foarte mult celor prezenți pentru participare și aș ruga să începem — dacă sînteți de acord — discuția noastră de la această întrebare a mea: ce se poate face pentru ca manualul de limbă și literatură română, într-un sistem foarte riguros planificat cum este sistemul nostru și în care inițiativa particulară devin prețioase în măsura în care sînt acceptate de societate, să devină o carte de română pe parcursul a 12 ani și nu un grup de 12 cărți care trag elevul în toate părțile și care îngreunează pînă la urmă formarea sa? Trebuie să vă spun că avem marele avantaj că trăim într-o țară în care inițiativa devin publice și se materializează în momentul acceptării lor de către obște, de către societate; deci, nu există niște stări absurde de lucruri, nu apar mai multe manuale care să distragă atenția elevului (deși poate că nu ar fi rău de la un anumit nivel încolo) și totuși, s-a constatat, deseori, că situația este contrară celei la care ne-am așteptat, adică în loc să se dirijeze cu temelnicie întregul proces de instruire a elevului spre un umanism nou, spre crearea unui suflet dornic de revoluție, de nou, de valori estetice, sociale, se lasă pe parcurs multe dintre ideile afirmate deja, se aduc în discuție alte idei — care pot fi interesante în sine, dar care nu au decît rostul de a nega lucrurile pe care elevul le-a învățat la început.

Ce se poate deci face ca această carte să fie o carte și nu un șir de cărți?

cartea de

Zoa DUMITRESCU-BUSULENGA

Elena CAZAN

Vladimir DOGARU

Lucian PANAIT

VLADIMIR DOGARU: Dacă am înțelege bine, întrebarea este aceasta: dacă este posibilă o vedere unitară asupra manualelor de limbă și literatură română de la clasa I până la clasa a XII-a, și dacă este posibil, care ar fi metoda.

Și eu am convingerea că manualele nu se continuă. Eu vorbesc și ca profesor și în calitate de coautor la un manual de anul II și unul de anul III. Nu știu dacă nu cumva ceea ce se spune într-un manual de anii II-III-IV contrazice ceea ce s-a spus în manualele anterioare; ar fi posibilă și această treabă, sint de acord deci că manualele trebuie să prezinte continuitate. Cum? Noi când am făcut manualul aveam în minte tot ce se spunea în manualele de clasele V-VII și mai ales la liceu, dar nu ne-am gândit să elaborăm manualul cu toate acestea în față. Cred că ar fi fost o idee interesantă. Trebuie să vă spun însă că la clasă, profesorul realizează această unitate, pentru că profesorul știe ce s-a studiat mai înainte, el reia ideile expuse, le adâncește. Mă gândesc dacă nu ar fi bine, pentru realizarea scopului enunțat de dumneavoastră, ca ministrul să inițieze un fel de colectiv coordonator, adică în momentul în care se elaborează un manual, autorii respectivi să fie făcuți atenți ca să respecte această continuitate, iar după elaborare, el să fie verificat — cit de cit — de către acest colectiv. Păreră mea este însă că această continuitate se realizează oral. Apoi sint de părere că manualul cel mai bun nu este cel scris, cel oficial care, oricât de bine ar fi gândit și elaborat, nu poate satisface toate exigențele profesorului de specialitate. Să luăm în vedere și faptul că majoritatea sint oameni cu mulți ani petrecuți în învățământ, bine pregătiți, cu o metodă de predare bine definită adaptată la școala la care predă fiecare. Iată deci că fiecare dintre ei are o metodă care-i dă posibilitatea să creeze acel manual viu despre care vorbeam. Păcat că nu ai cum să-l scrii!

ADRIAN PĂUNESCU: Atunci ar fi atâtea manuale citi profesori ar fi!

VLADIMIR DOGARU: Intotdeauna au existat tot atâtea manuale pe lângă cele oficiale, citi profesori buni au fost. Eu de exemplu m-am străduit să vin cu metode noi: de altfel este de ajuns ca un elev să ridice o problemă și întreaga lecție urcă.

Eu sint de părere a dumneavoastră că problema merită cel puțin să fie discutată, că ea poate fi realizată de-a lungul anilor, dacă autorii sint făcuți atenți și dacă în plus cineva va coordona problema, adică, așa cum am spus, un colectiv coordonator.

GRAȚIELA ȘTEFAN: Un asemenea colectiv s-a și realizat pentru manualul de clasele V-VIII; este vorba de un colectiv format dintr-un număr de profesori, împărțiți pe clase, fiecare lucrând separat partea pentru clasa respectivă; până acum au apărut manualele de clasa a V-a și a VII-a; va apărea și cel pentru clasa a VIII-a. Toți acești profesori, acești autori au lucrat însă după un plan comun, realizându-se astfel unitatea despre care s-a vorbit mai înainte. Rămîne să vedem în ce măsură aceste manuale vor da rezultate mai bune decît cele pe care le-am avut pînă acum.

Trebuie să vă spun însă, că și în situația în care manualul este realizat de către un colectiv, unitatea lui este foarte greu de înfăptuit. Iată, atunci cînd a fost pus în discuție manualul de clasa a VI-a, am aflat că o serie de noțiuni din manualul de clasa a V-a nu erau suficiente de bine consolidate în manualul următor, dar din păcate lucrul acesta a fost aflat de abia în final.

După părerea mea o altă dificultate în realizarea unității unui manual o aflăm și în faptul că la manualele de clasele IX-XII există foarte mulți autori. Din această cauză, aceste manuale au într-un anumit fel aspectul pe care îl are un tratat de istorie literară, ele sint de fapt o culegere de monografii, studii, articole, revăzute de autori și adaptate manualului, lucru care, bineînțeles, se simte și care duce la lipsa de unitate amintită. Poate că dacă ar fi mai multe manuale și s-ar alege între ele nu ar fi rău.

O altă dificultate poate deriva și din timpul scurt în care se cer a fi realizate aceste manuale.

VLADIMIR DOGARU: Poate că profesorul ar trebui să fie absolvit în perioada cînd colaborează la manual de toate celelalte activități didactice, așa spune un fel de concediu.

GRAȚIELA ȘTEFAN: Desigur, și este clar că autorii manualelor bune din trecut așa procedau, nu făceau ca astăzi cînd profesorii se duc și la catedră. De exemplu, manualul de clasa a IX-a este foarte dificil de alcătuit pentru că în partea a patra a manualului trebuiesc prezentate noțiuni de istorie literară unor copii care de-abia au ieșit din ciclul V-VIII. Autorul nu are însă suficient timp să gîndească și să repartizeze noțiunile așa cum ar trebui, și noi ne dăm seama de-abia atunci cînd predăm la clasă. Astfel se spune copilului că «literatura este o reprezentare metaforică și metonimică». Hai să spunem că despre metaforă a auzit, dar despre metonimie? Sau: «arta îmbogă-

țește viața cu noi entități». Ce știe copilul despre entitate? Sau despre arta pură? Ce înseamnă toate acestea pentru copilul care a citit pînă atunci doar pe Domnu' Trandafir? Pentru ca manualul să ajungă la ermetism și la încifrare, să se dea ca exemplu poezia lui Ion Barbu, iar ca explicație să se lipească alături un text din Călinescu!!

ADRIAN PĂUNESCU: Deci tot o încifrare!!

GRAȚIELA ȘTEFAN: După această prezentare, atît de complicată, de noțiuni, se ajunge și la personalizarea unei analize literare — analiză literară care era, în fond, scopul lecției respective — și ca exemplu se dă «Scrisoarea a treia», analizată la modul cel mai simplu cu putință, ca în clasa a VIII-a! Un alt exemplu: cînd se ajunge la capitolul despre «Țiganiada», se propune analiza cîntului I. Cum se produce această analiză? În fond, nu se face decît o simplă transpunere în proză a ceea ce se spune în vers. Iată, deci că în felul acesta, copilul nu folosește deloc noțiunile de teorie literară pe care le-a deprins în prima parte a manualului. Așa-zisele analize sint foarte simpliste.

În ce privește modernizarea, problema ne preocupă foarte mult pe majoritatea dintre noi. Toată lumea nu discută decît despre modernizare. Eu cred însă că trebuie să fim foarte atenți cu aplicarea acestei modernizări, mai ales la lecțiile de literatură română. Punîndu-i pe copii permanent să descopere și să redescopere, hărțuindu-i cu întrebări, cu exemple, riscăm să nu le mai sensibilizăm conștiința, să pierdem în felul acesta contactul cu sufletul copilului. Cel mai bine ar fi ca modernizarea să se simtă în întrebările pe care le punem copilului, în exercițiile aplicative pe care le dăm.

ADRIAN PĂUNESCU: Despre această modernizare ar fi interesant de discutat. Pentru că în general procesele de modernizare sint interesante numai în măsura în care îi cuprind și pe beneficiari. Putem face orice, dar dacă nu ia nimeni cunoștință despre ceea ce facem, nu are valoare. Cum credeți că se poate realiza un manual, o carte de română modernă, cum se poate înțelege modernizarea aici? Poate ar fi bine să-i spunem «păstrarea tuturor criteriilor». De altfel, din păcate unele criterii au fost folosite în mod parțial, pentru unii mămă, pentru alții ciuamă. De pildă, criteriul estetic, aplicat la un mare poet al veacului 19, nu mai funcționa în cazul Blaga. Acum este un moment de echilibru intelectual în care aceste criterii pot funcționa reunite. Nu

putem fi străini de mesajul unei opere și al unei vieți, el trebuie să ne intereseze, dar nu putem face din Neculuță un poet mai mare decît Goga.

GRAȚIELA ȘTEFAN: În chestiunea modernizării am preluat anumite procedee științifice. Ceea ce se potrivește pentru matematică, fizică și chimie nu se mai potrivește pentru literatură. Ceea ce se realizează prin împărțirea în grupe, prin descoperire, redescoperire, cu întrebările prin care sint stimulați elevii la chimie, fizică, la română acest procedeu nu se mai potrivește. Atunci se ucide acea sensibilitate și emoția estetică absentează. În ceea ce privește modul cum ar putea fi modernizate manualele, cred că o anumită problemă se pune pentru clasele V-VIII, alta pentru clasele IX-XII și alta la gramatică. Acolo se pot include niște exerciții care să nu mai facă din gramatică un «cumplit meșteșug de timpenie». În manualele de clasele V-VIII am încercat să realizăm prin întrebări sublinierea aspectelor esențiale ale textului și în ceea ce privește stratul ideologic și în ceea ce privește valoarea estetică. Adică, să-i învățăm pe elevii din clasa a V-a asupra valorilor pe care le prezintă literatura. Nu-i mai îndreptăm către lectură (povestire, sublinierea și explicarea unor cuvinte și apoi niște întrebări simple cum se puneau înainte), ci întrebările în sine înseamnă un început de modernizare. Pentru clasele IX-XII, modernizarea ar consta în prezentarea scriitorilor oarecum altfel, adică în biografie să nu mai fie prezentate amănunte, ci o subliniere a coordonatelor esențiale ale vieții, pentru realizarea unui profil moral. Iar manualele în sine, cînd ajung la operă, n-ar trebui să mai facă niște analize, ci să dea niște sugestii elevilor pentru a medita asupra textului. Să-i îndrepte asupra anumitor valori asupra cărora să mediteze și în felul acesta să descopere frumusețile textului literar respectiv.

ZOA DUMITRESCU-BUSULENGA: N-am văzut toate manualele, doar trei dintre ele, pentru clasele X, XI și XII. Întîi m-am uitat prin aceste manuale cu o curiozitate sporită de faptul că nu le văzusem de cîtiva ani, din 1968. Îmbunătățirile față de anii precedenți sint parțiale. Sint introduși acum poate autorii care înainte lipseau, s-au mai adăugat niște analize la niște opere. Dar cîteva lucruri m-au izbit din punct de vedere științific propriu-zis. Uitîndu-mă la organizarea prozei de după 23 August am văzut niște ciudățenii. În capitolul marilor prozatori figurau Stancu, Bogza, Marin Preda și Titus Popovici, iar

română

Alexandru PETRESCU

Dumitru SĂVULESCU

Ion STANCIU

Grațiera ȘTEFAN

Fotografii de R. CONSTANTINESCU

alături Eugen Barbu și Fănuș Neagu la capitolul tinerilor în formare. Totuși Titus Popovici e mai tânăr decât Barbu, amândoi sînt foarte buni prozatori, nu putea lipsi nici Eugen Barbu dintre cei mari. Apoi am văzut că deși manualul e din '73, bibliografia pentru Eugen Barbu s-a oprit la '68. «Principale» nu e trecut. Științific, lucrurile nu sînt puse la punct, deși îmbunătățirile s-au făcut în '73. Capitolul despre istoria și critica literară de azi s-a făcut după ureche, după memoria celui care l-a alcătuit. Unii erau, alții nu. Lipseau de pildă monografiile mari despre Blaga. Ori dacă faci istorie și critică în anii noștri, nu poți să ignori la acest capitol lucrările lui Micu și ale Marianei Șora. Din manuale lipsesc judecățile de valoare, din nefericire, cam în toate capitolele literaturii de după 23 August. Știm că a face o judecată de valoare despre contemporani e lucrul cel mai greu din lume. Din punct de vedere estetic noi sîntem într-o situație precară. N-avem mijloacele judecății estetice cît de cît, atunci vorbim deci cu superlative. Am să vă dau un exemplu care m-a speriat. Ce fel de înnoire se produce dacă vorbim încă astfel: e vorba de «Noapte de mai» de Macedonski, una dintre capodoperele poeziei românești. Se substituie analizei o enumerare de superlative: «versuri fastuoase, de mare suflu liric, memorabile prin cadentă și exuberanță», «suflu euforic și beție dionisiacă», «corespondențe profunde, de ordin vital» «splendori», «euforic», «ambianță mirifică», «fericită încîntare», «pacea sublimă a naturii», «grandioarea marilor poeți romantici» și iarăși «forța splendidă a naturii reînviată atinge sublimul», «grandioasă, splendidă este imaginea rozelor — esență a purității deschise spre tot ce este sublim...», «limbajul poetic presărat cu neologisme scînteietoare, cu denumiri de metale nobile, de flori și de păsări». «Anumite imagini surprinzător de contrastante («Noapte albă») — care nu sînt deloc surprinzătoare — personificări botticelliene. Iată care ar fi aceste personificări: «...izvorul cînd s-argintuiește de alba lună care-l ningea», oferă în ansamblu un tablou de-o superbă ținută poetică. Spuneți și dumneavoastră unde sînt aici personificările? Asta se spune despre «Noapte de mai». Nu este de admis!

Unele capitole despre curente sînt făcute destul de bine. Dar se vorbește despre simbolism și se începe de la '86, cu Jean Moréas. Nici o vorbă despre precursori, despre Baudelaire. Totuși rădăcinile sînt acolo. Ori facem știință și dăm toate referințele necesare pentru istorie, dacă facem istorie, ori ne lipsim. Nici clasicii nu stau foarte bine. din nenorocire, sub raportul analizei. M-am

gîndit și mă gîndesc la modalitatea de remediere posibilă. Lucrările sînt inegale, unele analize sînt mai bune, majoritatea foarte proaste. De pildă, analizele lui Ion Dumitrescu sînt mai bune, dar și la el sînt inegale. Să nu împuiem capul copiilor cu metode moderne, e greu. Pe de altă parte, nu îi putem ține foarte departe de metodele moderne de analiză. Deci limbajul nostru trebuie treptat să se schimbe și în manuale. Dealtfel și critica românească a rămas în urmă foarte serios. Foarte puțini sînt tinerii care au îndrăznit niște analize noi, care folosesc un limbaj critic mai riguros. Mă gîndeam să facem niște încercări, să vorbim despre nivelul fonematic, fără să intrăm în amănunte. Să știe elevul că există un univers lexical, să facem niște încercări. Vom găsi drumul, calea, dar trebuie să ne căzim foarte tare și se vor căzni în primul rînd profesorii de liceu. Un critic cît de mare ar fi, vine și face un capitol Eminescu ca la universitate, foarte general, neglijînd factorul formativ. Pe noi ne interesează în liceu și factorul formativ. Dacă n-o facem în acest fel în liceu, cum să apară iubirea pentru literatură. Fără iubire nu se face nimic. Cu astfel de lucruri e greu să trezești iubirea în copii. Acest fenomen de indiferență a tinerilor față de valorile vechi ale literaturii românești mă îngrijorează. Trebuie să găsim niște căi care să îmbine cultivarea sensibilității și cultivarea intelectului, prin mijloacele de abordare. Să-i lăsăm să studieze singuri? N-au încă elementele necesare cu care să studieze. Există în cultura noastră un om care face treaba aceasta, Philippide. El te duce pînă în preajma poeziei și te lasă singur cu ea. Dar copilul ce știe, el nu știe poezie, nu e învățat cu valorile ei. Poți să-l lași singur în preajma poeziei? Trebuie să-i dăm mai clar noțiunile de teorie literară.

La ministere era vorba să se scoată complet viziunea istorică a literaturii. Eu am spus atunci că ar fi antipatriotic și antimarxist, pentru că nu am mai putea spune din ce a ieșit ea, din ce am ieșit noi, de unde ne-am tras. Se susținea că nu mai este nevoie de istoria literaturii, avînd în vedere că ea se face în ultimii doi ani. Or, foarte important este tocmai să menținem viziunea istorică, viziunea în care intră noțiunea de valoare continuă, de devenire, de desfășurare a unor calități, a unor atribute de geniu național ipostaziate într-o fațetă sau alta prin marii noștri scriitori. Această viziune istorică trebuie să rămînă pentru a hrăni formația afectivă a copilului.

În ce privește modalitatea modernă a abordării unei poezii, spre regretul meu, nici studenții din anul IV ai facultății, nu se

descurcă.

În ce privește manualele, părerea mea este că nu ne sînt necesari critici foarte mari care să alcătuiască fiecare cite un capitol. Ar trebui să existe un singur autor și în felul acesta ar dispărea lucrările încropite la repezeală, operele expediate în câteva cutii, lucrurile care sînt știute mult prea bine. Și bineînțeles o cerință majoră: lucrurile să fie prezentate pe înțelesul fiecăruia și să prezinte un flux continuu. De asemenea, ar fi de dorit să se instituie un concurs pentru realizarea manualelor.

ADRIAN PĂUNESCU: Aceste concursuri fac parte dintre celea care se anunță după ce se termină!

ELENA CAZAN: Aș fi vrut să discut sistematic dar nu cred că am să reușesc. Dumneavoastră acuzați lipsa de calitate a manualelor de limbă și literatură română, lipsa de unitate și găsiți vinovați autorii, după părerea mea, nu ei sînt vinovați, ci întregul sistem. Ministerul a dispus elaborarea de colective care să întocmească aceste manuale și iată că a apărut un lucru nefiresc: manualele au fost scrise în special de universitari, iar profesorii de liceu au dat referate, cînd situația trebuia să fie total inversă.

Am avut surpriza, consultînd manualul de clasa a IX-a, să găsesc un citat dintr-un critic, repetat pe două pagini, pentru scriitorii diferiți, lucru care mi-a întărit părerea că de fapt la alcătuirea unui manual se fac colaje, se taie dintr-un articol, dintr-un studiu, și după ce se pun cap la cap, se dă la tipografie și gata. Un asemenea manual nu are nici un efect și vă spun că sînt manuale neatînse, acolo unde profesorul reușește să creeze acel manual viu despre care vorbea tovarășul Dogaru. Iată deci o cauză evidentă care duce la lipsa de unitate a manualelor.

După aceea aș reproșa comoditatea autorilor de manuale și m-aș întoarce la un exemplu mai vechi, la profesorul M. Dragomirescu, care a elaborat doar trei manuale în timp de șase ani, dar le-a elaborat temeinic și nu a predat primul pînă cînd nu l-a terminat și pe al treilea, tocmai pentru a asigura această unitate. El a ținut seama că elevul de liceu trebuie să se formeze, adică să cunoască pe lîngă analiză literară și cîțiva termeni critici și chiar dacă n-a predat teoria literară în întregime, a picurat noțiuni, trecînd de la una la alta. Iată deci un exemplu de ținută, de responsabilitate față de elev și față de învățămînt.

Eu aș pune o întrebare: cui se adresează de fapt manualele? Elevului sau profesoru-

lui? Și-mi amintesc aici că la un cerc de-al nostru o tînră profesoară s-a ridicat și a arătat că ei nu au fost învățați să facă analiză literară.

Este totuși o situație: dacă manualul este pentru elevul care pleacă cu el acasă, este adică un îndrumător pentru el, atunci trebuie să fie întocmit metodic, în așa fel încît să ordoneze munca lui. Eu aveam intenția să predau un ciclu de manuale pentru profesori și un altul pentru elevi. Iată deci din nou întrebarea: manualul trebuie să conțină metode de predare sau metode de studiu?

O altă problemă: în alcătuirea manualelor ne bazăm oare pe ceea ce au acumulat elevii pînă atunci?

Trebuie să mărturisesc că o mare lacună a metodelor noastre de predare este necunoașterea a ceea ce au făcut elevii în anii anteriori.

Și mai e ceva: trebuie lucrat și în perspectivă. Trebuie să mai găsim și alți autori de manuale, nu numai aceiași care se perpetuează de ani de zile. Mă întreb eu, de ce nu este nici un autor din provincie?

Îmi pare rău, din respect pentru colegii mei, dar aș vrea să se renunțe la analizele literare. Se produce o profanare, nu pot să înțeleg și mă doare cînd copiii învață pe dinafară aceste lucruri.

ION STANCIU: Aș vrea să mă întorc la întrebarea pe care ați pus-o și anume să se rezolve o serie de probleme în predarea limbii și literaturii române în școală. Existența unui sistem unitar de predare. Lucrurile de pînă acum nu au mers datorită a numeroase schimbări care au avut loc în domeniul învățămîntului. Aș putea spune că nu a existat o organizare judicioasă, de asemenea nici o programare care să conceapă predarea de la clasa I-a pînă la ultima clasă de liceu. S-a mers pe sistemul de predare I-VII (I-VIII), apoi liceul. A existat o asemenea unitate IV-V-VIII, și, respectiv, anul I de liceu — anul IV. Dacă facem o analiză vedem că există un salt prea mare și de la clasele mici la cele mari și respectiv de la clasa a VIII-a la liceu. Apoi de la un manual la altul, mai ales la liceu și uneori în cadrul aceluiași manual. Aceste situații se cer să fie depășite. Este vorba și de o programare unitară, se va trece peste limitele artificiale, vom avea un sistem de programare echilibrat.

Odată elaborat acest sistem, este necesar să se realizeze concepția. Se înțelege, nu o să putem da unuia să facă tot manualul, ci trebuie să lucreze mai mulți la el, trebuie să fie o unitate de idei. Mi se pare că aici este mult de făcut, și așa cum lucrează pînă

viata la țară (II)

pe ulița mare a satului

Dintr-un maldăr de cifre, iată câteva reprezentând statistic realitatea și dinamica unei comune. 2 709 hectare, dintre care 817 pămint arabil, 547 pruni și meri, 68 cu vie. 18 milioane lei avere obștească, 11 924 000 lei valoarea producției globale. 827 bovine (314 vaci) și 3 600 ovine. Forță de muncă — 1 382 oameni.

ERA APROAPE PRIMĂVARĂ

Vineri, 25 ianuarie, seara. După un drum lung, iată-mă ajuns în comuna Lădești, unde prin mijlocul județului Vilcea. Deși sîntem abia trecuți de toiul iernii, parcă ar adia un vîntișor de primăvară. Cerul este senin și țintuit cu stele mari și strălucitoare. Cît de limpezi (aproape să le atingi cu mîna) sînt stelele de deasupra oricărui sat! Și, ca în oricare alt sat, odată cu lăsarea serii, se aud și cîinii lătrînd. În camera de oaspeți e liniște, curat și cald. Mîină de femeie harnică! Mă dezbrac, mă spăl, dau drumul unui aparat de radio și mă-ntind în pat. Peste câteva minute mă îmbrac, ies afară și aud cîinii lătrînd și văd stelele nefiresc de mari și nefiresc de strălucitoare. Și pornesc, așa, la întimplare, pe ulița mare a satului. Zăresc o clădire uriașă și o firmă impunătoare: Spitalul Unificat, Rîmnicu Vilcea, secția externă, comuna Lădești. Intru.

CU PROPRIUL MEU SÎNGE

Medicul Mihalache Paul, directorul spitalului, bate meleagurile Lădeștilor din anul 1950. «Eu nu vă pot explica în cuvinte ce diferență colosală este între ce era atunci și ce este acum. De exemplu, foarte des se rupea drumul spre Rîmnicu Vilcea. Rămîneam complet izolați, iar eu eram tînăr, tînăr, și foarte, foarte neajutorat. Iar cazurile trebuiau rezolvate. De multe ori, am avut noroc că mi-am putut salva pacienții cu propriul meu sînge. Sînt donator universal, grupa 0». «O întrebare clasică: Ce cazuri mai interesante ați avut?» Și un răspuns la fel de clasic: «Nu le mai țin minte. De obicei, nașteri. Mai recent, cazuri de intoxicații cu tot felul de substanțe insectofungicide». «Cum sînt oamenii de prin aceste locuri?» «Ca peste tot, aceiași, de toate felurile». «Pentru că dumneavoastră sînteți puțintel cam zgîrcit la vorbă, aș vrea eu să vă spun că nu le-ați dăruit acestor oameni numai sîngele de grupa 0, ci chiar propria dumneavoastră tinerețe.

Sînteți aici de aproape 25 de ani. Ce părere aveți?» «Poate că e așa, poate că e altfel, poate că de asta am rămas aici, în Lădești».

AȘA AM FOST EU ÎNVĂȚAT

A doua zi, sîmbătă, la Consiliul popular comunal asist la o ședință a Comitetului executiv privind aprobarea bugetului de 2801700 lei, dintre care 1955700 subvenții de stat, iar 846 000 din venituri proprii. Cifre, cifre și iar cifre. Apoi, după ședință, îl abordez pe primarul comunei, Toma Ion, absolvent al Academiei de Științe Sociale «Ștefan Gheorghiu», cursul de zi. Îmi spune că întreaga comună Lădești, cu cele 10 sate aparținătoare, are 3 900 de locuitori cuprinși în 1 263 familii. Intra șoferul Preda Constantin și sîntem întrerupți. Vrea un ax cu came. Bulăcel I. Gheorghe vizează un contract de vițel. Bădulescu Alexandrina vine pentru un contract de lînă și pentru lemne. «Avem șase grădinițe și un procent de școlarizare la grădinițe de 96,6%. Sîntem pe locul 2 în județ, după comuna Armășești». Iar sîntem întrerupți, cineva cere un bilet de înmormîntare. Sună telefoanele. Legătura cu Direcția drumuri și poduri. Este vorba despre un proiect de apărare a podului de la Măldărești. «Lunea, cînd începe săptămîna, e tare greu cu telefoanele. Sîmbăta, cînd se termină, la fel. Ce să spun despre mine?! Am fost activist U.T.C., am absolvit în 1973 «Ștefan Gheorghiu» și acum sînt primar în Lădești. De felul meu sînt din Slătioara, dar acum locuiesc aici, cu soția și copilul de cinci ani». «Cum sînt oamenii din Lădești?» «Cum să fie?! Din proprie experiență știu că oamenii se atrag greu și-i pierzi foarte repede, la cea mai mică incorectitudine. Fiecare cu necazurile, interesele, și problemele lui. Un fel de ghem pe care trebuie să-l descurcăm mereu». «V-ați gîndit la eventuale reclamații?» «De ce tocmai la reclamații? Știu eu, deocamdată sînt aici doar de șase luni. Nu am avut timp și nici n-am de gînd să reflectez la eventuale reclamații. Am încredere în

ajutorul comitetului de partid cu care colaborez și cu care vom lua hotărîrile cele mai importante. Dacă munca e colectivă, atunci și răspunderea e colectivă. Eu așa am fost învățat că trebuie să fac și așa am să fac».

C.A.P. LĂDEȘTI

Păiuș Constantin și Enuță Alexandru, președintele C.A.P. și, respectiv, inginerul șef, mă obligă să consemnez alte și alte cifre. Mă conformez și răsufli ușurat, cînd termin. «Acum vă rog să-mi spuneți ceva despre oameni». «Avem oameni buni, harnici, oameni pe care putem conta. La munca de cîmp îi avem pe Ungureanu Nicolae, Duțică Eugenia, Mărăcine Elena, Nicolăescu Alexandru, Păiuș Savian (e pensionar, dar se ține de noi ca un tînăr), iar la sectorul zootehnic îi putem aminti pe Marinescu Eliza, Rusu Maria, Stăncei Eleonora, Dombărescu Virgil, Nenulescu Georgeta. Sînt foarte, foarte mulți oameni de bază». «Cum este organizată munca în cooperativă și ce sistem de plată aplicați?» «Avem ferme mixte cu profil vegetal și zootehnic, avem brigăzi mixte de cîmp. Am aplicat și intenționăm să aplicăm plata în acord global, formă care-i cointereesează pe țărani cooperatori. Un om care a muncit, pe lîngă retribuția pentru depășirea planului, cîștigă 17-20 lei pentru o normă. Ne-am propus să ridicăm valoarea unei norme pînă la 25 lei». «Un om poate face chiar și două norme pe zi?» «Desigur, depinde de om și de locul lui de muncă. După felul cum s-a pornit, avem convingerea că țărani noștri vor fi mulțumiți». «Adică vreți să spuneți că, deși e iarnă, se muncește din plin?!» «Bineînțeles. Știm că un bun gospodar își face iarna car și vara sanie. Iarna e timpul în care se pregătește marele asalt de primăvară. Gunoim, defrișăm, ne asigurăm împotriva unor eventuale revărsări ale Cernei, riul acesta care anul trecut, de exemplu, ne-a furat 30 de hectare de porumb ajuns deja la înălțimea de 40 centimetri. Trebuie să ne pregătim și în vederea unor probabile brume care cam au obiceiul să cadă exact în vremea de înflorire a prunilor și merilor. Dar poate că veți veni pe la noi și în perioada aceea, prin aprilie, cînd munca e în toi și comuna e mai frumoasă ca oricînd». «Mulțumesc, voi încerca să vin, vă doresc succes, brume puține și nici o revărsare a Cernei. Acum trebuie să plec la liceu».

LICEUL DE CULTURĂ GENERALĂ

Înainte de a ajunge la liceu, trec pe lîngă unitatea C.E.C. Responsabilul unității, Tonoiu Ilie, îmi spune că 3 600 depunători au realizat 8 200 000 lei depuneri, ceea ce reprezintă peste 900 lei pe cap de locuitor. Și iată-mă ajuns la liceul înființat în anul 1966. Popescu Nicolae, directorul liceului, îmi oferă aceleași cifre și date. 9 săli de clasă,

414 elevi, 24 cadre didactice, un internat cu 50 elevi, un atelier cu 12 000 lei încasați din vînzări și prestări servicii, o anexă de cinci clase, aflată în construcție. «Ne-ar mai trebui doi profesori, de muzică și educație fizică, și un ajutor mai substanțial pentru a termina cele cinci clase a căror lucrare este calculată la 257 000 lei, iar noi am primit, deocamdată, din partea Consiliului doar 30 000 lei». «Vă îngrijorează ceva anume?» «Da, ne îngrijorează, dar nu ne sperie. Avem cărămizi, certitudinea ajutorului din partea comitetului de părinți. Va fi mai dificil cu partea de tîmplărie și finisarea». «Bine, tovarășe director, noi consemnăm aceste probleme ca pe un apel de a nu fi lăsați singuri în rezolvarea unor aspecte care, pare-se, vă depășesc. Acum aș vrea să știu ce fac elevii dumneavoastră după ce termină liceul?» «Pînă în prezent am avut patru promoții. Din prima promoție au intrat la facultăți 14 elevi. Din a doua promoție, numai 8. Ultimele două promoții ne-au adus mai puține satisfacții. Poate că este o deficiență a noastră, dar și exigențele unui examen de admitere au crescut foarte mult. Ceilalți absolvenți sînt cuprinși în școli postliceale, sau au intrat direct în producție». Între timp, clopoțelul a sunat pentru recreația mare. Culoarele liceului se umplu de hărmălaia obișnuită.

PREMISELE UNEI CHEMĂRI LA ÎNTRECERE

Consiliul popular comunal, întrunit în cea de-a XXX-a sesiune ordinară, cheamă la întrecere toate consiliile comunale din județul Vilcea pentru îndeplinirea și depășirea sarcinilor de plan pe anul 1974 la toți indicatorii. Nu știu cum aș face să evit cifrele, dar cifrele, într-o întrecere, redau, totuși, esența. Locuitorii comunei Lădești își propun amenajarea pășunilor model pe o suprafață de 249 hectare, suplimentarea planului cu 300 kilograme lînă, 150 hectolitri lapte, 100 kilograme grîu și 200 kilograme porumb la fiecare hectar (peste plan!), economisirea a 15 tone benzină, 20 tone motorină și 20 000 kilowați/oră energie electrică. «Adăugînd la aceste cote și alte importante obiective din domeniul edilitar sau al activității cultural-educative, se poate conchide că, în comuna Lădești, anul 1974 va fi anul consacării noastre, ocuparea unui loc fruntaș în întrecerea pe care noi înșine am lansat-o. Ne sprijinim pe realizările anilor trecuți, pe hărnicia, ambiția și dragostea noastră pentru renumele comunei», ne spune tînărul primar Toma Ion. Plec din comuna Lădești, dar am convingerea că mă voi reîntoarce pentru a consemna asaltul de primăvară, bătaia recoltei și biruința deplină a acestor oameni pe care i-am cunoscut într-o zi de iarnă, într-un sat ca oricare altul.

Victor NIȚĂ

puteam să fiu mai mult decât erou

Am ajuns la una din numeroasele margini ale lașului, cea dinspre abator. De aici, mi s-a spus, mai aveți 500 de metri pînă la gostat. Și după ce am parcurs pe jos, în contul celor 500 de metri, circa doi kilometri în linie dreaptă, pe o șosea care uneori era asfaltată, am ajuns, în fine, la ferma zootehnică Dancu, unde am aflat că puteam veni și cu autobuzul local, fiind mai ușor. Ferma Dancu arată ca un sat, la marginea lașului. Cuprinde, adică, oameni, case, televizoare, grajduri cu vite, mașini-unelte.

Vaca cea mai productivă din Dancu se numește 21412 și este născută pe 28 aprilie, adică în zodia Taurului. Ea locuiește în grajdul numărul 5 și e îngrijită, ca și celelalte vaci, de mulgătorul Gheorghe Lungu, căruia îi place mai mult ca vacile să aibă un nume compus din litere, iar nu din cifre. Este însă destul de greu să botezi câteva zeci de vaci cu nume ca Surica sau Bălaia, cînd majoritatea sînt sure sau bălaie.

Eroul Muncii Socialiste, Gheorghe Lungu, pare foarte tînăr, deși are 36 de ani. Are un obraz de om crescut în mijlocul naturii și hrănit cu lapte luat direct de la sursă. Se pare că toate lucrurile care țin de maturitate le-a făcut mai devreme, dacă la vîrsta aceasta are deja patru copii și este și Erou al Muncii Socialiste.

Cum a fost în ziua cînd ați primit medalia, cum să fie nici nu știam că o voi primi. Am mers la București pentru Conferința Națională și m-am întors erou al muncii, după ce mi-a strîns mîna chiar tovarășul Ceaușescu. Atunci, la întîlnirea cu dînsul aveam oarecî de emoție, dar asta fiindcă voiam să iau și eu cuvîntul în fața secretarului nostru general. Au vorbit însă mulți tovarăși de-ai mei, și eu n-am mai încăput. Ce voiam să spun, cu planul nostru, voiam să-mi iau și angajamente. De-acolo am venit acasă și am mers direct la treabă. Își tot aranjează părul turtit de o căciulă pe care o poartă probabil și vara și care se află acum undeva pe masă. Așteaptă altă întrebare. Gheorghe Lungu este un om tăcut, ca toți aceia care și-au petrecut multă vreme prin preajma animalelor. De cînd sînt mulgători, nici nu-mi aduc aminte bine, cred că aveam vreo 13 ani, eu de mic m-am învățat la vite. Acum dac-ar fi să lucrez în alt sector mi-ar veni greu, mă impac bine cu vitele, ne-am învățat împreună și la greu și la ușor. Că planul depinde și de mine și de ele, iar pînă acum l-am depășit mereu. Mai am și vaci nedisciplinate, căci fiecare se comportă în felul ei, după vîrstă. Se uită la mine și rîde,

ii place probabil găselnița asta cu indisciplina vacilor.

Aici, la un pas de lași, vă considerați un țaran? Cum să nu, chiar dacă ferma ar fi în oraș, ce fac eu e meserie de țaran, așa că tot țaran sînt. M-am crezut ceva orașean cînd mi-am dat fata cea mare la balet, la Cluj. Știti că la balet merg mai mult fete dela oraș. Mi-e ciudă că s-a îmbolnăvit și a trebuit s-o aduc înapoi, dar patru ani tot i-a făcut, a rămas înseamnă cu ceva. Și copiii ceilalți? Învață, sînt la școală, în lași, vreau să-i dau la liceul industrial, dacă nu intră îi țin pe lîngă mine la fermă, că i-am învățat de mici cum să umble cu vacile și acum se pricepe. Dar cred că intră ei, le e dragă școala, și mie mi-a fost, dar m-a prins foamea și n-am mai apucat s-o termin. Îmi pare rău și acum, dar ce să fac. Dacă aveam și școală puteam să fiu mai mult decât erou. Îl întreb cum adică, adică, zice, sînt prea puțîn mulțumit de mine, îmi vine greu să-mi învăț cursurile de zootehnie. Ne plimbăm printr-un grajd, uite vaca asta a fost bolnavă, asta trebuie să nască. Pe locul unei vaci plecate nu știu unde zăresc culcată o pisică, își ia probabil rolul în serios, se crede mare. Îl întreb unde își face de obicei concediul, zice că pe la băi, la tratament fiindcă e puțîn bolnav. N-a văzut decât odată marea, cînd a fost la odihnă, nu la tratament, vrea să zică, acum cîțiva ani, dar nu i-a plăcut fiindcă era fără familie și toată ziua făcea plajă și bea bere. Trecem și pe la grajdul 13, la «tineret», aici sînt fiicele celor de la 5. Omul îmi explică și mie cum stau lucrurile, cum trebuie hrănite vacile, fiecare primește mîncare după cum dă lapte. Aproape ca la oamenii, spune, și își arată iarăși dantura ca de lapte. Să știți, îmi spune serios, că și vacile trebuie educate; mi-aduc aminte cînd ne-au venit primele aparate de muls, c-am stat multe zile pe lîngă ele cu aparatul, ca să se obișnuiască. Acum, cînd văd de juninci aparatul, s-au învățat cu el caăștia mici ai mei cu televizorul. De televizor aveți timp, întreb, nu prea, îmi spune, pentru că se scoală dis-de-dimineață și asta înseamnă că se culcă devreme, tocmai de aceea tot ce vede la televizor îi place. Mă uit, zice, de multe ori la telegazeta. De seară? De seară, se înțelege, că pe ăla de noapte nu mi-amintesc cînd l-am văzut ultima oară. Mă uit să văd ce s-a mai întîmplat în țară. Și după asta mă culc liniștit și fără să visez, fiindcă de vise nu mai ai timp cînd trebuie să te scoli la patru dimineața.

George STANCA

iarna la miercurea sibiului

Ningea bine la Miercurea Sibiului, oamenii erau bucuroși, ziceau că s-a întors iarna de altădată. Iarnă cu viscol și ger. Și mai bucuroși păreau a fi copiii, ulițele erau pline de sănii. Bucuria unui copil cînd ningea duminică dimineața nu se poate explica. Ce face atunci un copil? Un copil o șterge de acasă, acolo

în capul satului drumul a înghețat, sania alunecă năprasnic. Copilul se întoarce acasă odată cu întunericul. Are noroc, acasă părinții au primit vizita cutărui unchi sau a cutărui naș, i se cer și lui mai puține explicații.

Vizitele de culme sînt multe în această perioadă și la Miercurea Sibiului. Se adună

oamenii la povești, beau vin și vinars, beau și români și sașii. Sașii au însă niște obiceiuri specifice, așa-numitele serbări de «vecinătate». Mai mulți vecini se constituie într-un soi de comunitate de prietenie și de ajutor. Odinioară aceste vecinătăți erau nucleele organizatorice de bază ale satului-cetate din Transilvania. Din toată menirea lor belicoasă de altădată a mai rămas doar obiceiul acestor plăcute agape de iarnă.

Au rămas așadar vecinătățile, dar au rămas și ruinele cetăților, cum este biserica fortificată din Miercurea. Nu v-ați întrebat niciodată cum ar putea fi valorificată o veche cetate. Cine trece prin Miercurea, trebuie să vadă așa-numitul «turn de slănină», adică vechiul turn în care familiile săsești își depozitează slămina. Cetatea frigider de la Miercurea pare a fi destul de ingenioasă. Obiceiul a cimentat în localnici un spirit de colectivitate aparte, nimeni nu lăcomește la bunul altuia. Zidul gros al cetății ține răcoare. Dealtfel toate casele de aici, unele mai vechi de 200 de ani, au ziduri groase, solide. Un rînd de cărămidă, un rînd de piatră, apoi alt rînd de cărămidă, așa se construia înainte. Miercurea Sibiului are aranjamentul tipic al satelor săsești; porți înalte, ziduri înalte, casă lîngă casă, geamurile mici și înalte, ulița largă. Multă vreme au construit la fel și românii de prin părțile acestea, ceva din specificul de sat-cetate s-a mai păstrat pînă și în noile «cartiere» ale Miercurei. Construcții solide care inspiră un simț al trîniciei.

Cînd sosești pentru prima dată în comună crezi cel puțin că ai greșit adresa. Centrul ei pare centrul unui oraș, de jur împrejurul pieței numai case cu etaj, fostele sedii ale băncii agrare, care exista aici cu ani în urmă, sau ale altor societăți comerciale. Spiritul acesta comercial s-a păstrat, comuna are nu mai puțin de 14 magazine de desfacere. Condus de Mihai Penariu, primarul comunei, văd toate zonele acestei Miercurei. Noile case ale cooperativelor formează un cartier aparte, toate au fost construite din bani cîștigați la C.A.P. Acești oameni au venit aici cu ce aveau pe ei, au venit să muncească, dar s-au așezat definitiv. Comuna are peste 7 000 de locuitori, din care sașii reprezintă 28%. Miercureni speră să-și spună orașeni nu peste multă vreme. De comună mai aparțin și satele Apoldul de Sus și Dobîrca, fiecare din acestea putînd să fie socotite, de fapt, comune de sine stătătoare. Dar Miercurea, cu puterea ei economică, cu numărul impresionant de unități comerciale, cu circa sanitară, cabinetul dentar și cu spitalul modern, care are în dotare proprie două autosalvări, cu liceul, grădinița și (în curînd) creșa de aici, cu instalația sa de telefoane și cu încă multe altele, Miercurea Sibiului, deci, se va putea numi oraș.

Merg cu Mihai Penariu pe șosea, «bună ziua», «bună ziua»; «babule Hans ne-am înțeles, nu-i așa, mai contractezi un porc cu statul». În zilele cît am stat la Miercurea, am văzut la acest primar o știință deosebită de a discuta cu oamenii. Știe tot, știe la ce prețuri se vînd acum porcii în particular, le arată oamenilor ce este rentabil și ce nu, merge la piața liberă și reușește să facă, acolo, contractări, îi învață el, om tînăr, pe țărani bătrîni cum să furajeze în mod economic o vită, și mulți dintre ei îl ascultă. Mă duce să văd în Miercurea ulița sașilor, intrăm în familia Aker. Casa are 130 de ani vechime. Mihail Aker scoate dintr-un sertar un «Inventarium» care consemna la 1828 bunurile pe care alt Aker le moșteneau de la un și mai vechi Aker. În casă aproape toate au rămas neschimbate; paturi înguste și înalte, mobilierul săsesc tradițional, pe perete un fel de bîldar, care maschează un seif. Bîldar datat 1743, cele mai vechi obiecte din casă. Vreau să văd tot, Sofia Aker scoate din ladă un cojoc înflorat și (deja mă obișnuisem) datat 1909. L-a purtat bunica ei, o văd undeva într-o fotografie. Multe fotografii, toate cu ani frumos caligrafiați, toți acești ani reprezentînd o confirmare, o nuntă, un botez etc. Cojoacele și pieptarele au trecut de la bunică la nepoată, au ieșit în fiecare duminică din ladă și au

intrat duminică seara în aceeași ladă. Pielea lor este încă miraculos de albă, ai zice că duminica aceste cojoace nu se murdăresc. Cojoace, pieptare, șorțuri înflorate, costume negre bărbătești, cu pantaloni «pană» și surtuc plin de bumbi, pălării negre, tari, cu bor lat, turbane negre de mireasă, costum de mireasă, apoi costum de femeie măritată, apoi costum de femeie bătrînă; costum de mers la biserică, costum de mers la dans, toate aceste costume își încetează acum ciclul, nu mai are cine să le preia. Tinerii nu mai poartă, bătrînii nu mai știu cum să-i convingă. Au dispărut dealtfel și croitorii tradiționali, ultimul croitor cosea acum vreo zece ani pentru șapte sate. Nu se mai face nici șiacul acela negru, nu mai este nici mîna care să brodeze zile în șir, cu răbdare și cu bucuria secretă că se naște un lucru pentru mai multe generații. Cîțiva bătrîni mai țin cu sfințenie la vechile lucruri, la vechiul mobilier, la vechile acte. Tinerii îi privesc cu mirare, nu-i înțeleg, chiar dacă sînt în stare să-ți recite poezia cu «tradiția».

C.A.P.-ul din Miercurea Sibiului este o unitate foarte puternică, președintele ei, Roth Simion, este dealtfel și vicepreședinte al Uniunii Generale a C.A.P.-urilor. Un om masiv, energic, un gospodar priceput. Președinte cu ani lungi de vechime în funcție, așa cum este și Kir Ioan din Apoldul de Sus, președinte de 18 ani. Inițiativele nu se lasă așteptate aici. Atît dintre cooperatori, cît și din alte categorii de salariați, cadrele stabile reprezintă 95%. Vin oamenii la Miercurea și nu mai pleacă. Dacă acum mai este un post liber la spital, primarul nu se arăta deloc neliniștit. Va fi scos la concurs, un asemenea post este socotit prin împrejurimi ca un loc de muncă deosebit de rentabil. Penariu spune că face tot ce-i stă în putință să creeze noilor cadre, în special tinerilor absolvenți din învățămînt, condiții omenești de viață. Vorbește el cu cutare sau cutare cetățean să-l ia în gazdă pe noul venit, la un preț convenabil, pînă cînd se va găsi o altă soluție mai bună. Îl ajută el pe absolvent, îi repartizează butelie de aragaz, îi facilitează alte lucruri. Nimeni nu pleacă din Miercurea, sînt chiar sibieni care stau în sat, aici unde au slujba, și nu merg la Sibiu decât o dată sau de două ori pe săptămînă, deși au mașini.

Ingenioasă este și ideea fabricării pînii. Femeile aduc dimineața plămăda la brutărie, pleacă apoi la muncă la C.A.P., iar după terminarea lucrului își iau pîinea gata coaptă. Teritoriul agricol al comunei nu este dintre cele mai bune. Zonă deluroasă, climă pretențioasă, capricioasă. În primăvara anului trecut, de pildă, au fost pe aici inundații mai mari decît în acel an de urgie cînd s-au ridicat apele țării. Au semănat grîu pe terenuri aproape mlăștinoase, nimeni nu credea să vadă acolo holdă, dar a fost holdă. Miercureni au defrișat dealuri întregi. La început au cerut ajutorul unor tractoriști din Ialomița, au venit tractoriștii, au văzut dealurile și au spus că ei nu pot ara pe acolo. Au arat atunci tractoriștii din sat, au semănat grîu în pantă, a crescut grîul și a dat recoltă bună. Conducerea comunei și-a propus să fie prima comună din județul Sibiu care să nu mai aibă nevoie de nici un împrumut de la stat. Ar fi realizat aceste venituri și în anul care a trecut, dar vremea nu le-a fost prielnică. S-au realizat însă importante contractări de animale, 200 de porci în 1973, față de 72 în anul precedent. Cooperativa va trăi pe picioarele ei, este ambiția la care atît Mihai Penariu, cît și cei trei președinți de cooperative și-au pus-o în gînd. În temeiul acestor ambiții, miercureni aspiră anul acesta spre un Ordinul Muncii clasa a II-a. În '73 au luat Medalia Muncii, plus alte patru diplome în întrecerea patriotică. Adăugați la acestea încă cele cinci diplome care le recunosc spiritul gospodăresc pentru înfrumusețarea comunei și veți înțelege de ce ambițiile din acest an ale miercurenilor sînt îndreptățite și realizabile.

La Miercurea Sibiului ningea frumos, oamenii erau bucuroși, oamenii traversau în liniște iarna.

Dinu FLĂMÂND

Teracotă roșie lustruită, reprezentând un bărbat.

CALAVERAS — cranii (motiv decorativ tradițional).

uitînd uneori de ei înșiși, au devenit istorici ai cerului

Preistoria Americilor are încă misterele sale. Și azi, din cînd în cînd, plute ciudate forțează cele două oceane planetare care scaldă continentul pentru a demonstra posibilitatea venirii omului pe aceste locuri din alte părți ale lumii cu milenii în urmă. Fie că a sosit ajutat de vînturile Pacificului, fie că a trecut peste ghețurile strîmtorii Behring sau prin apele reci ale Groenlandei cum se presupune, arheologii i-au descoperit urmele chiar în straturile epocii de piatră. Ampla expoziție de la Dalles, «Capodopere ale artei mexicane» vine să ne prezinte o parte din succesiunea de civilizații care au dat strălucire Americilor de-a lungul timpului. Expoziția cuprinde o perioadă cam de trei mii de ani, de la civilizațiile arhaice (amplu reprezentate), pînă la arta Noii Spanii, apoi cea modernă, arta populară, încheind o superbă călătorie în lumea gândirii stilurilor și expresiilor artistice latino-americane.

Fișec și simplu, toate triburile și populațiile arhaice care s-au succedat pe pămîntul mexican s-au supus legilor vieții dintotdeauna; au vînat și au cultivat pămîntul, le-a fost teamă de secetă și s-au bucurat de ploaie, s-au ucis în războaie și și-au pus nenumărate întrebări: de ce se nasc, de ce mor, de ce există cerul și soarele. Ocupîndu-se de cer și de aștri, au uitat cîteodată de ei înșiși și atunci au inventat și ei astronomia, și calendarul fără să fi auzit de Babilon, nici de Memphis-ul egiptean al Regatului Vechi. Ocupîndu-se de astronomie și de calendar ei au descoperit, prin cine știe ce întîmplare fericită, cifra absolută care-l salvează pe om din chingile propriilor lui limite, cifra zero și care-i permite să fie ființă cosmică, să poată trece dincolo de cele zece degete și să numere.

Toți invadatorii planetei se spune că au venit din nord, tot așa și spre Mexic au coborît din regiunile boreale de-a lungul timpului, urmînd o succesiune neexplicată olmecii (XI-VI î.e.n.) toltecii (secolul al VI-lea), chichimecii (secolul al XI-lea), aztecii (secolul al XIII-lea), aducînd cu ei credințe și deprinderi, un repertoriu de forme proprii și o voință formativă mereu inedită, alcătuiind acea succesiune de civilizații numite precolumbiene.

Prima dintre remarcabilele culturi precolumbiene (cultura olmecă) de pe continentul american se dezvoltă pe coasta golfului Mexic, într-o teocrație al cărui centru religios era insula La Venita. Acum apare sistemul de numărare vîngesimal, un sistem de scriere hieroglifică, dar și o artă a colosalului care se va răspîndi pe o arie întinsă. Stratuile sînt uriașe și capetele monumentale (trei metri) și totdeauna ele vor reprezenta un bărbat. S-a spus despre arta precolum-

biană mexicană că motivul ei dominant este teama, că ea proslăvește mai degrabă moartea decît viața. Dincolo de aceste generalizări nu totdeauna concludente, vom observa că arta olmecă propagă enormul, o anume ferocitate în reprezentările umane, latura stranie a ființei (pitici, cocoșai, copii obezi plîngînd etc.), animalitatea. Dar tot ei sînt aceia, care descoperind sacralitatea soarelui îi vor da acestuia un chip uman, reprezentîndu-l sub forma unui cap sferic, cu părul în explozie de raze.

Piramidele egiptene erau de acum bătrîne, aveau cîteva mii de ani, cînd pe platoul înalt central al Mexicului se construiește un oraș imens pentru vremea aceea: Teotihuacan, în care clădirile sacre au forma unor piramide cu șiruri de trepte urcătoare pe una din laturile lor, sau sînt structuri piramidale așezate în succesiune crescîndă. Monumentele sînt uriașe (piramida Soarelui are 65 de metri înălțime, cea a Lunii 42 de metri) și ele rămîn operele capitale ale arhitecturii «civilizației Teotihuacan» pe care alte popoare migratoare le vor distrage pînă la urmă (secolul al VII-lea). Paralel în timp, în provincia Oaxaco din inima Mexicului, se dezvoltă civilizația zapotecă cu centrul de cult situat pe Monte Alban. Orașul e construit în terase în care rigoarea geometrică se îmbină cu fantezia. «Monte Alban, prin însăși originea și cadrul său, nu se supune legilor naturii. Constructorii nu numai că nu au respectat configurația terenului, dar chiar au neglijat-o interpretînd-o ca pe un haos pe care omul are obligația să-l ordoneze» (Paul Westhelm). Acum și arta ceramicii cunoaște o mare înflorire. Se creează minunatele urne închipuind divinități ale pămîntului și acele vase monocrome (cenușii sau de culoarea lutului) sau bicrome (negre cu pete albe sau vișinii). Repertoriul de forme se diversifică, iar inciziile motivelor geometrice alternează cu decorațiile picturale. Ne aflăm la începuturile sculpturii în relief și a creației frescelor.

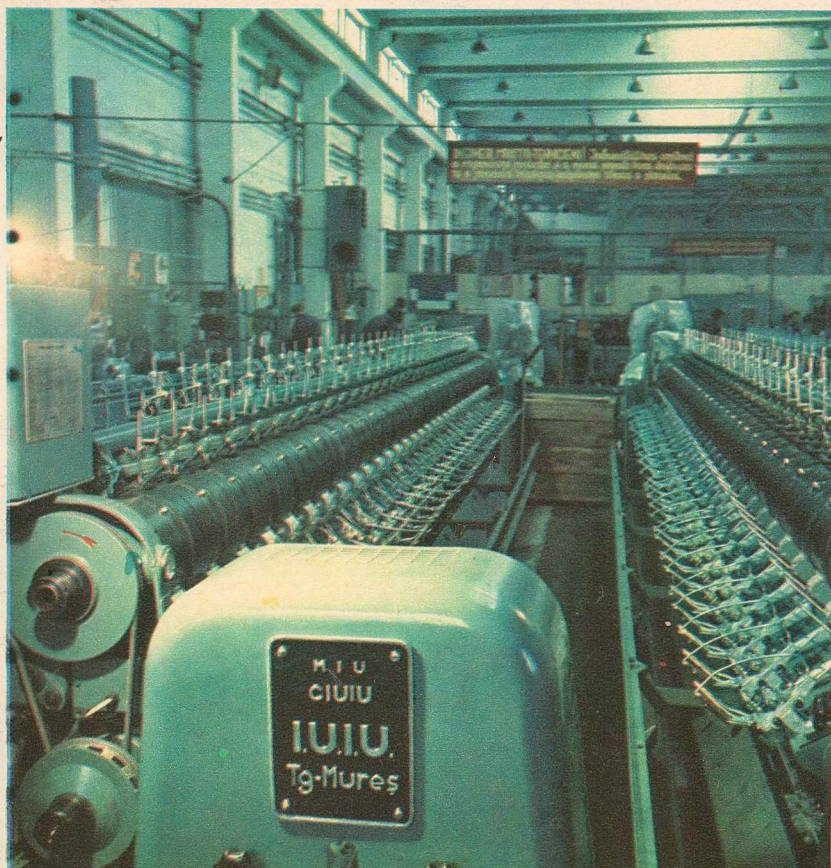
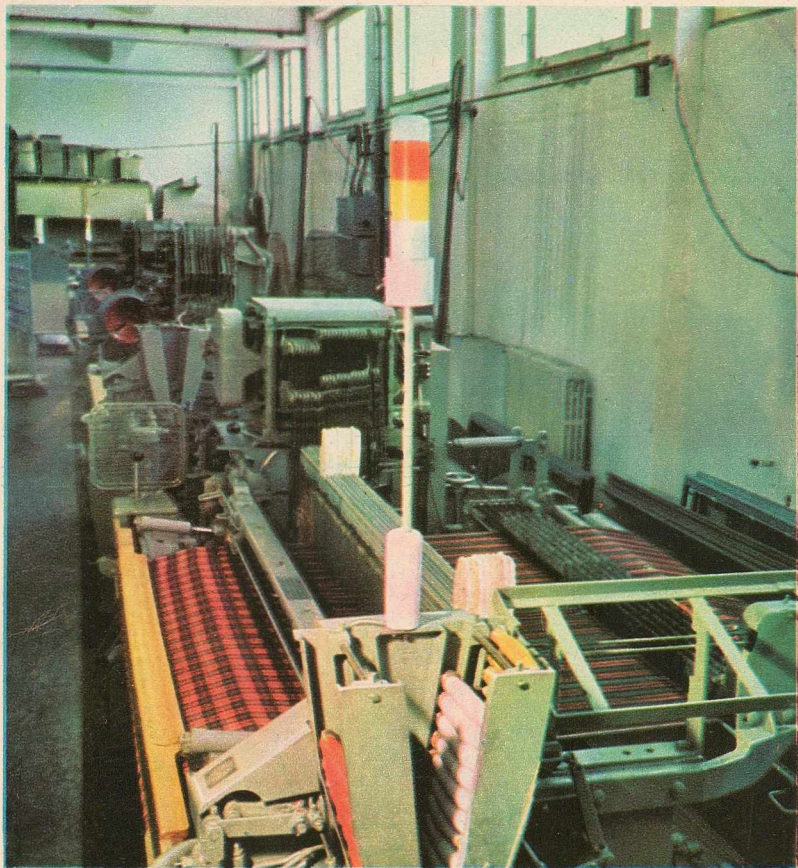
Culturi materiale există paralel în această lume a civilizațiilor precolumbiene. Ele se influențează reciproc, suportă transferuri de motive și ritualuri, apărîndu-și în același timp, individualitatea expresiei artistice obiceiurile într-o lume care e în plină mișcare.

Dar preocuparea acestor mici populații pare să fie timpul. Ele se grăbesc, presimțînd parcă venirea corăbiilor spaniole. Ele caută mereu durata temporală și un punct de sprijin; ele îl caută și cred că-l găsesc în zeul Soare, în care-și pun speranța, căruia îi ridică temple și idoli, pe care îl numesc tată al vieții și-l adoră sacrificîndu-i nenumărate vieți omenești, într-un ritual neîn-

CIHUATEOTL — divinitate adorată de femei (teracotă)

Figurină (teracotă lustruită).

În 13 ani de 60 de ori

Unitate considerată pilot al producției naționale de mașini, utilaje, și piese de schimb pentru toate sectoarele industriei ușoare, ÎNTEPRINDEREA DE MAȘINI TEXTILE din Tîrgu Mureș (fostă I.U.I.U.) realizează astăzi o gamă de produse complexe, moderne pentru industria ușoară, cum ar fi mașinile automate de țesut, de bobinat sau de dedublat, în numeroase tipodimensiuni.

Dacă la începuturile activității ei în nomenclatorul întreprinderii figureau doar un număr restrîns de piese de schimb destinate industriei ușoare, astăzi, datorită investițiilor acordate și creșterii productivității muncii, producția globală a crescut, în 1973, față de anul 1960, de 60 de ori, iar de la începuturile actualului cincinal de două ori.

Tehnologiile, sculele și dispozitivele verificatoare ale unor piese de mare complexitate, asimilate în ultimul timp aici, au fost create în atelierul propriu al unității.

Demn de remarcat este și faptul că organizarea montajului în flux continuu, în halele de montaj general, a permis obținerea unui volum de producție de trei ori mai mare, pe aceeași suprafață de lucru.

Din 1968 — data realizării primului război de țesut — pînă în 1973, producția întreprinderii a crescut de 14 ori, fapt care a permis ca noile unități ale sectorului industriei ușoare, intrate în funcțiune în ultimii ani: «Argeșana» Pitești, «Dunăreana» Giurgiu, filaturile de bumbac din Cîmpulung Moldovenesc și Oltenița, precum și noile secții ale cunoscutelor întreprinderi «Dorobanțul» Ploiești, «Fabrica de postav» Buhusi, «Postăvăria română» București și altele să fie dotate cu utilaje care poartă pe ele stanta întreprinderii din Tîrgu Mureș.

manole aldescu a încetat să mai fie singur

Fotografii de Elena GHERA

La o lună și ceva de la publicarea articolului «Amurgul unui campion», l-am revăzut pe Manole Aldescu. De data asta, întâlnirea a avut loc la București, pe strada Romulus, în sala de așteptare a Institutului de expertiză medicală și recuperare a capacității de muncă.

Îl lăsasem la Bușteni, în acea zi cu viscol de pomină, înfrînt și abătut, fără nici o încredere în oameni și în dreptate, pe jumătate resemnat, convins că va purta pînă la capăt povara infirmității și a indiferenței generale. L-am regăsit într-o cu totul altă stare sufletească. Întărit. Optimist. Dirz. Dornic de a trăi și de a învinge soarta potrivnică, de a se lua de piept cu nedreptatea și birocrația, pentru a-și recăpăta șansa — sau vorbind mai pe românește DREPTUL — de a munci, de a trăi.

L-am spus că-l găsesc schimbat și mi-a zîmbit. Căldura oamenilor, mi-a explicat, căldura mi-a dat înapoi dragostea de viață.

L-am invitat să-mi relateze ce s-a întâmplat după apariția articolului. O zi, două, nu s-a întâmplat nimic. Apoi au început să curgă scrisorile. Mandatele de bani. Pachetele. Toate venite de la oameni de care nu auzise niciodată, de la necunoscuți. Sute de scrisori, zeci de mandate, zeci de pachete.

— Înseamnă că ați avut un An nou liniștit și îndestulat.

Coboară privirea spre locul pe care ar trebui să stea talpa piciorului, dar pe care nu stă decît virful unei cîrje.

— Nu știu dacă am făcut bine, dar banii și pachetele nu le-am primit. Cineva mi-a trimis chiar o jumătate de porc. N-am primit-o. Știu eu, poate i-am jignit pe oamenii aceia, dar n-am vrut s-o fac. Problema e delicată și le cer iertare, dar n-am acceptat banii pentru ca eu mai pot să muncesc. Să-mi ciștig singur piinea. Asta-i tot ce vreau.

L-am rugat să-mi vorbească despre reacția instituțiilor, a forurilor oficiale implicate în neregulile legate de pensie, și mi-a spus că oamenii din conducerea Fabricii de hîrtie din Bușteni l-au liniștit, confirmîndu-i că-l așteaptă și că îi rețin postul pînă se vor rezolva toate problemele. În plus, mă lămu-rește, m-a vizitat acasă un funcționar de la Asigurările sociale din Cîmpina. A venit să-mi explice că toată încurcătura cu neprimirea la timp a pensiei s-a datorat unei greșeli de trimitere. Și-a cerut scuze și n-a trecut mult timp pînă am primit toată pensia.

Stimate Manole Aldescu. Mă numesc Cazaciuc Nicu. Locuiesc în București, sînt în vîrstă de 21 de ani, sînt căsătorit, cu doi copii, lucrez în meseria de electrician la Uzina de țevi «Republica». Împreună cu soția am citit articolul publicat sîmbătă 22 decembrie în revista «Flacăra». Cazul dumneavoastră. Am rămas profund indignat de felul cum poate fi tratat un om care la timpul său a adus glorie sportului nostru, și mai ales ce sport, în care nici la ora actuală nu obținem rezultate bune. Dacă situația mi-ar permite, vă asigur că v-aș ajuta. Sper ca în momentul în care voi avea o ciștig suplimentar să o fac. Vă jur pe copiii mei că vă voi trimite. Îmi vine să plîng de ciudă că nu am nici o putere să vă ajut, dar vă rog să credeți că la București o familie este alături de dumneavoastră.

Stăm de vorbă în holul spitalului. Manole Aldescu a mai primit citeva scrisori, dar nu găsește răgaz să le citească. Are o vizită. Cîțiva necunoscuți care au intrat cu greu, căci astăzi nu este zi de vizită.

— Spuneți-mi, Federația de schi n-a dat nici un semn de viață?

— Nu. Oamenii de acolo m-au uitat cu totul. Și nu numai pe mine... Dar asta este de-acum o altă poveste.

Oricum, o poveste foarte tristă.

Vă va surprinde faptul că vă scrie cineva pe care nu-l cunoașteți, dar eu consider că acest lucru n-are prea mare importanță. M-a impresionat profund reportajul din revista «Flacăra» numărul 52 și m-a revoltat peste măsură nedreptatea care vi s-a făcut. Vă rog să nu vă pierdeți speranța, pentru că în toate situațiile în care a existat dreptate, legile socialiste au reușit să o facă și în cazul dumneavoastră nu pot crede că dreptatea va întîrzia să-și spună cuvîntul. C. Gavrilovici, București.

Doctorul Vladimir Lazarevici, responsabilul salonului în care se află Manole Aldescu, este categoric:

— Problema încadrării lui ca pensionar de gradul doi este absolut legală. Normală. Firească.

— Atunci ce rost mai are această nouă expertiză?

— Pentru mine situația este foarte clară și nu înțeleg de ce l-au mai trimis la București. Doar ca să-l poarte pe drumuri.

Și asta nu e totul. Ar mai trebui amintit faptul că pentru a veni la București, invalidul Manole Aldescu a fost nevoit să meargă la Sinaia, spre a semna, personal, primirea unei foi de drum. S-a încercat obținerea foii printr-un intermediar, prin însuși fratele fostului campion, dar încercarea a eșuat. Atunci, Manole Aldescu și-a luat cirjele și, înfruntând viscolul, a pornit spre Sinaia ca să semneze de primire și să evite — după spusele funcționarilor de acolo — o ilegalitate. Ar fi fost prima din viața sa...

Nu știu dacă vă mai amintiți de mine, de Ailenei Zaharia Dorel, care era un fel de începător pe cind erati mare campion... M-a durut mult ce-am citit în revistă și sint sigur că drepturile legitime vă aparțin și că nimeni nu este îndreptătit să vă frustreze de ele. Fiți convinși că o să vi se facă dreptate; meritați pe deplin să fiți ajutați și respectați. Federația română de schi și Clubul Dinamo Brașov nu trebuie să slăbească. Doresc să se facă uz de toate mijloacele posibile în spiritul umanității ca să puteți munci și trăi... Cu multă plăcere și fără să vă coste nici un ban vă invit la mine, la Constanta, la vară, ca să faceți plajă. Aștept cu respect rindurile dumneavoastră.

Mă amestec în discuție și îl iau de-o parte pe Șerban Demetriu. Îmi mărturisește că nu l-a cunoscut niciodată pe Manole Aldescu, că nu l-a văzut până astăzi, dar că articolul din «Flacăra» l-a determinat să încerce să-l ajute. Împreună cu câțiva colegi, cu Stavrache, cu Cimpeanu și cu alții, îmi relatează, i-am expediat pachete și bani. I-am trimis portocale, ciocolată, salam de Sibiu și cite cinci sute de lei. Le-am primit înapoi. M-am hotărât atunci să-l vizitez, dar nu l-am găsit la adresa indicată în revistă. M-am dus din nou la Bușteni. O dată, de două ori, degeaba... Era la părinți. Atunci i-am scris și ne-a răspuns că vine la București în aceste zile. Iată de ce sintem aici.

— Vi s-a făcut milă de Aldescu?

— Nici vorba de așa ceva.

— Atunci din ce motive v-ați agitat și vă agitați atât?

— Din omenie. Pentru că sintem oameni și pentru că sintem români. Am învățat că strămoșii noștri au fost generoși, ospitalieri, săritori. Cu noi e mai greu. Avem mai multe probleme și mai puțin timp liber ca să ne ocupăm de alții. Cu toate acestea, trebuie să ne ajutăm unul pe altul,

căci trăim într-o colectivitate și nu într-o pădure.

Cu insistențe, Șerban Demetriu m-a rugat să nu scriu nimic despre el și colegii lui, să nu-i public numele în revistă. I-am promis. Cu jumătate de gură. Acum însă, reflectând mai adânc, regret că am făcut-o și, după cum vedeți, îmi încalc promisiunea. Sper să mă înțeleagă și să mă ierte.

Scumpe prietene necunoscut, să știți că am fost profund impresionat în momentul în care am primit mandatul retur. Factorul poștal mi-a spus că sinteți plecat din localitate. N-ați fost, dar lucrurile s-au lămurit în momentul cind am primit plicul dumneavoastră. Noi nu ne supărăm, dar dacă nu veți putea face față vieții, vă rugăm să ne scrieți ca să vă putem da un sfat și o mână de ajutor frătesc. Florența și Valeriu Galeș.

Dau să plec. Manole Aldescu este vesel de-a binelea. Din veștile aduse de noii săi prieteni se pare că problema motocicletei este pe jumătate rezolvată. Ministerul muncii a promis că o va furniza imediat, îmi spune Șerban Demetriu. Oamenii de-acolo au rămas surprinși de complicațiile cazului. Le-am povestit despre nefericirea lui Manole Aldescu și au rămas impresionați. Nu știau nimic. Nu citiseră revista.

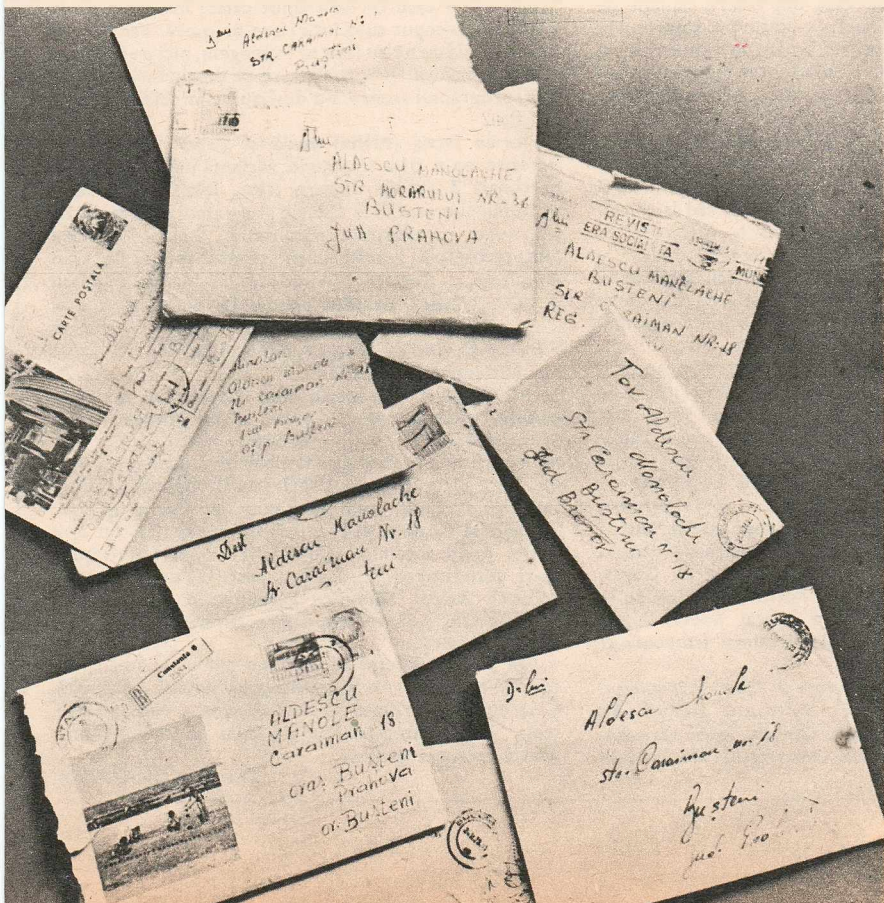
Îmi iau la revedere. Cel mai mare schior din istoria sportului românesc se oferă să mă conducă pină la ușă.

Prietene, am citit ce ai pățit. Îmi pare foarte rău, deși nu te cunosc. Am fost răcită. Stau în casă, că soseam la Bușteni să vă cunosc și să vă aduc daruri de aceste sărbători. Dacă aveți nevoie de medicamente să-mi răspundeți să le caut. Cu modesta mea pensie doresc să ajut oameni care sint oameni. Voi sinteți tineri și veți învinge pe toate, numai că trebuie să vă luptați. Vă doresc viață liniștită, sărbători cu încredere la bine. Lizica Enescu — București.

— Vă mulțumesc pentru ce ați făcut pentru mine, chiar dacă articolul nu m-a onorat. Aș vrea să înțelegeți foarte bine că tot ceea ce vreau eu este dreptul de a munci. De a-mi câștiga singur piinea.

Eu am înțeles de mult acest lucru, Manole Aldescu. A venit timpul să-l înțeleagă și alții. Pină la capăt.

Ovidiu IOANIȚOIA

ce este și ce vrea un

adolescent

«Chipul senin ce dorește să-și păstreze limpezimea ochilor și speră să dobândească înțelepciunea fără cutele aduse de vreme». Frază patetică, poate, dar cine are, într-o mai mare măsură, dreptul la patetism, dacă nu adolescentul? Este exprimarea (nu tocmai spontană!) a Gabrielei Ricu, elevă în anul IV al Liceului «Mihail Sadoveanu» din București, viitoare specialistă în cibernetică.

Colega ei Angela Sebe spune, simplu și precis, că adolescența e cea mai frumoasă perioadă în evoluția omului, momentul personalității născînde. Ziua cînd a avut pentru prima oară întîlnire cu un băiat nu se numără printre evenimentele de neuitat ale vieții ei; mult mai memorabil i se pare întîiul examen, dat după clasa a VIII-a. Vrea să devină avocat și va pleda numai cauze drepte. Nu are idoli, afară poate doar de mama ei, exemplu de bunătate și de dîrzenie în fața greutăților vieții.

Amintindu-mi de eroul filmului *Blow-up*, Marian Măceșanu a demonstrat, în tot timpul discuției, că pentru el esențialul este imaginea. De aceea, un adolescent este omul care începe să vadă. Pentru el și sunetele sint tot imagini. În timpul liber face fotoreportaj, cu pasiune și talent. Despre ținuta vestimentară la modă spune că e acceptabilă cel mult dacă și în măsura în care îți avantajează personalitatea. Apoi, aprobat unanim și vehement de colegele lui, declară că fetelor le stau categoric urît tentativele de golăneală, reprobabile dealtfel și la băieți. Drept carieră are în vedere tot cibernetică.

Un amestec exploziv de candoare, entuziasm, curiozitate, sete de viață, in-

tenții bune, nerăbdare: Carmen Băltărescu. Perorează, cu imbelșugate digresiuni, despre, după ea, cele trei etape ale adolescenței: la început, visuri frumoase de tot, dar atât de nerealistice; apoi basmele cu Făt-Frumos se prefac treptat în întrebări; în sfîrșit, la 17-18 ani este apogeul adolescenței, pragul spre tinerețe, momentul cel mai frumos al vieții. Despre persoana ei, Carmen spune că, în primul rînd, este o fire foarte optimistă; crede că ea însăși este, sau poate să fie, autoarea propriului ei destin. Care anume vor fi faptele și ipostazele acestui destin nu se știe prea bine, dar va fi utilă oamenilor, societății, asta neapărat.

Convorbirea cu acești patru adolescenți, elevi în ultimul an de liceu, oaspeți ai redacției noastre, a durat multe ceasuri; plăcute, cred, pentru ei, tonice pentru noi. Din cîte s-au spus atunci ar mai încăpea în spațiul acestei coloane un singur lucru: cei patru ne-au reamintit că momentul patetic al vieții nu este străin nici de aspectele ei, hai să le zicem grave (Noi ce putem ști? Citim, aflăm multe, dar nu le putem compara cu ceea ce trăim. Deci noi cunoaștem o singură realitate și alta nici nu e de conceput. Cautăm să înțelegem și să ne apropiem. problemele politice, este și un interes aici, la urma urmei e vorba de viitorul nostru; al tuturor, dar și al fiecăruia în parte). Adolescentul este așadar omul tuturor începuturilor și vrea, nemaifiind totuși copil, ca aceste începuturi să nu fie oricum și să nu ducă oriunde.

Mircea FODOREANU

tezaurul de la pietroasa — operă de cult dacică

«Dacii știau să prelucraze fierul, argintul, aurul, băteau monezi, foloseau scrisul...» (Din cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu în fața activului de partid Hunedoara, 14. IX. 1966)

Problema originii tezaurului de la Pietroasa, pe care poporul nostru îl numește «Cloșca cu pui», începe să capete forme definitive. De cîrind s-au descoperit lingă Istrița zidurile unei cetăți dacice, iar poetul Ion Gheorghe a găsit 40 de statuete din gresie (a se vedea revista «Flacăra» numărul 41/73).

Scriitorul Al. Odobescu amintește în scrierile sale că preotul evanghelic Neumeister din București a sugerat că textul inscripției de pe colanul de aur — piesă a tezaurului — este gotic, ipoteză care a fost preluată și de alți cercetători.

Profesorul Kurt Haredt din Cluj, ocupîndu-se de originea tezaurului de la Pietroasa (Tribuna României numărul 21/1973), afirmă că pasărea pare a fi vultur de proveniență hunică, scrierea de pe inel este irano-persano-ardașir, celelalte piese fiind aduse ca pradă din ținuturi îndepărtate răsăritene de către goți în timpul invaziei lor din Europa, domnia-sa o atribuie ostrogoților.

Istoricul Tacit scrie despre popoarele germanice: «Zei îi ne-au dat aurul și argintul, dar ei nici nu arată vreun interes față de obiectele de aur pe care nu le prețuiesc mai mult decît vasele de pămînt».

Ipoteza originii gotice a tezaurului este combătută atît de cercetătorii români cît și de cei străini.

De Linas și doctorul Bock în «Origines de l'orfèvrerie» declară că figurile din interiorul paterei tezaurului nu au nici o legătură cu mitologia goților și a neamurilor germanice. Labarte în «L'histoire de l'art industriel» scrie: «Este imposibil ca goții, jefuitori și desfrînați, să poată avea opere de cult atît de prețioase».

Din contră, atît scrierile vechi, cît și

cele moderne laudă măiestria dacilor în ceea ce privește prelucrarea și ornamentarea metalelor prețioase, a armelor, a obiectelor de uz casnic.

Pausanias și Martial afirmă că «arta decorativă a dacilor este neîntrecută», fapt care se poate constata pe scuturile dacilor, pe armele lor, pe harnașamentul cailor, reprezentate pe Columna lui Traian.

Gunther Rekenhorn, în cartea sa «Das Dakische», tipărită la Heidelberg în 1966, scrie: «Este de neîngăduit și antiștiințific să se afirme de către cineva că dacii nu au avut o artă superioară și nu cunoșteau scrisul». Dacia bogată în aur și-a bătut monede proprii din acest metal.

Textul inscripției de pe colanul de aur, descifrat corect de către cercetătorul M. Bărbulescu este următorul: «lanus, Regele goților». Cele 16 interpretări date de cercetători străini sint eronate. Inscriptia este scrisă în limba traco-getică — arhaică, dovedind originea dacică a tezaurului.

Pe patera cea mare sint reprezentăți toți zeii și regii daci, iar pasărea nu este un vultur de proveniență hunică, ci un cocoș, pasăre care prin cîntul său anunță răsăritul soarelui, fapt pentru care dacii l-au sculptat ca piesă principală în tezaurul amintit, ei avînd cultul soarelui (francezii aplică cocoșul galic pe steagul lor, iar Brâncuși reia ideea în opera lui, Păsările măiestre). Este firesc ca preoții daci să fi ascuns în munte tezaurul de cult, ca să nu fie pingărit de năvălitori. (Năvălitorii nu aduc cu ei comori, ca să le îngroape în pămînt străin).

Constantin IORDACHE
sculptor

Mircea Florian: «Pe mine Mircea mă cheamă»

În premieră la Călărași, Florian Pittiș!

«Mă numesc Dan Chebac și cînt pentru dumneavoastră»

cum a fost (XVII și XVIII)

Așadar, după o scurtă vacanță, **Cenaclul Flacăra** și-a reluat activitatea. La invitația Comitetului județean de cultură și educație socialistă al județului Ialomița, sîmbătă, 26, și duminică, 27 ianuarie, **Cenaclul Flacăra** a fost prezent la Slobozia și, respectiv, Călărași.

Văzusem pînă acum această parte a Bărăganului numai vara, cînd grîul incendiază cîmpia, primăvara, cînd la cei 70 de ani ai săi Dumitru Badea din ceapeul Ciulnița pregătea semințele ce aveau să fie semănate în acea duminică. Văzusem pînă acum această parte a Bărăganului toamna, cînd la I.A.S. Pietroiul, Dumitru Dumitru continuă să depene pentru noi povestea adevărată a vieții sale, amintindu-mi că «nu e frumos, nici cînstit să duci cu tine în pămînt prea multă viață». Ei, oamenii acestor locuri, s-au obișnuit cu adevărat să lase urme adînci pe pămînt și să-ți explice liniștit că «pensia e ca și cum ai scăpa de lume». Dar a trebuit să vină această iarnă, care face din cîmpie un spectacol mai puțin fascinant, și să observăm că în Ialomița sînt și orașeni, adică oameni care lucrează în combinate chimice, în spitale, în complexe alimentare. La Slobozia, una din cele mai tinere capitale de județ ale țării, în sala Casei de cultură a tineretului, sîmbătă, la o oră cînd poți sta liniștit în papuci în fața televizorului, acești oameni ne așteptau cu mare curiozitate deși pe afișe nu figurau numele celebrelor vedete ale vreunui teatru de estradă. Încet, încet, nouă, invitațiilor, ne-a ieșit din minte prejudecata omului de la centru, prejudecată conform căreia în orașele mici oamenii sînt mai comozi, preferînd să se-ntilnească numai cu cei pe care-i aud la radio sau îi văd la televizor. La Slobozia, oamenii prezenți la întîlnirea cu **Cenaclul Flacăra** i-au aplaudat cu aceeași căldură și pe Ion Marinescu și pe Mircea Vintilă, au ascultat în liniște și poezii de Eminescu și cîntecele lui Doru Stănculescu. Dealtfel, iată ce a cuprins programul susținut de cenaclul nostru la Slobozia.

LA-ul l-a dat Cornel Ionescu, care a interpretat, ca de obicei, la muzicuță două melodii populare și **Balada** lui Ciprian Porumbescu. Apoi au trecut prin fața microfونului Ica Matache (În mai, de Nicolae Labiș, Doină de Ana Blandiana), Constantin Băltărețu (Întrebările unui muncitor de B. Brecht, Segment de Marin Sorescu), Ion Marinescu (Dar priviți-mă-n ochi de Geo Dumitrescu, Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie de M. Eminescu), Ștefan Velnicu (Întoarcere la brazdă de T. Arghezi, Noi, de O. Goga), Dorin Tudoran (Tații noștri, domni de țară de el însuși). Din partea gazdelor a recitat poetul Aurel Săficiu o poezie, **Prevestire**, nu numai frumoasă ci și emoționantă.

Partea muzicală a fost susținută de Doru Stănculescu și Sorin Minghiat (**Ai, hai!, Șambala, Baladă de copilărie, Tango des roses, Săraca, fată, săracă**), Mircea Florian (**Împreună, Inorogul, Declarație**

despre unele probleme ale păcii, **Podul de piatră**), Mircea Vintilă (**Lordul John, Cheia, Un om pe niște scări**), Erika Jozsa și Carol Horvath (**Rămii cu bine, Florile, Unde ai fost**), Dan Chebac (**Plouă, Balada morții, Romanța unui om**) și formația **Flacăra Folk '73** (**Melcul, Nunta Zamfiroș fragment, O rază, Balada voinicului fără noroc**).

În final, toți cei care erau posesori de instrumente muzicale și știau să le folosească l-au acompaniat pe Adrian Păunescu care a recitat **Boala eternă, Numărătoare, Căi, Nici sabie, nici umilintă, Repetabila povară**.

Peste noapte a trebuit să ne despărțim de Ion Marinescu (care venise special cu un tren de seară pentru a participa la întîlnirea de la Slobozia), Ica Matache, și Constantin Băltărețu, toți trei rechemăți pentru duminică dimineața de treburi teatrale bucureștene. În schimb, l-am recuperat pe Florian Pittiș (surprins împreună cu consilierul său muzical, Sorin Chifiriuc în gara Ciulnița de unde ne trimitea mesaje scrise pe vagoanele de tren ce veneau spre Slobozia).

Din cauza ceții ce ne-a ținut calea, întîlnirea de la Călărași a început cu o întîrziere de o oră, dar spectatori din sală nu ne-au lăsat să înțelegem, nici pe departe, că sînt indispuși. În această stare de destindere duminică, programul nostru s-a desfășurat în cele mai bune condiții.

Florian Pittiș (**Mihai vodă și turcii — parodie, Scrisoarea a III-a fragment, variantă de interpretare personală 3 strofe despre Rita, folclor orășenesc**) a obținut succesul zilei. Față de programul de la Slobozia am notat următoarele modificări: Ștefan Velnicu (**Aș putea să v-arăt cum crește iarba de Geo Dumitrescu, Puncte de vedere de Marcel Breslașu și Cioc, Cioc, melodie populară**), prezența poetei Constanța Buzea care a recitat poeziile **Vîrstă și E înflorită lîntița în baltă**, debutul lui Stanca George ca muzicuțist. În recitalul lui Doru Stănculescu și Sorin Minghiat au apărut Ion Crișmaru și **Fără petale**, piese excelente, în cel al lui Mircea Vintilă primele două strofe din **Balada contabilului șef**, iar în al Erikăi Jozsa și Carol Horvath **Lumina**. Mircea Florian a susținut că pe el **Mircea-și cheamă**, Flacăra Folk '73 s-a jucat puțin de-a **Icar**, iar Cornel Ionescu a reușit să cînte și pe-o muzicuță breloc (!). Au citit și doi poeți localnici: Constantin Ionel (**Nu-i alta să-ți semene**) și Scarlat Niculescu (**Pacea, scump tribut**). Adrian Păunescu a recitat în două reprize poeziile **Da, mai avem, Între bine și rău, Repetabila povară**.

Am părăsit județul Ialomița cu gîndul la acei tineri care și-au construit singuri, prin muncă voluntară, Casa de cultură din Slobozia, ctitorie a colectivității, semn al dragostei pentru tot ceea ce este frumos: muncă, poezie, muzică.

Dorin TUDORAN

▲ Citeste Constanța Buzea.

▲ Ion Marinescu între acceleratul 825 și un personal de noapte.

▲ Recită Ica Matache.

▲ «Cioc, cioc, cioc, băteam cu pumnul» (Ștefan Velnicuic).

▲ Erika Jozsa fără Carol Horvath.

▲ Ion Moraru, Radu Țaga, Gil Ioniță adică «Flacăra Folk '73»

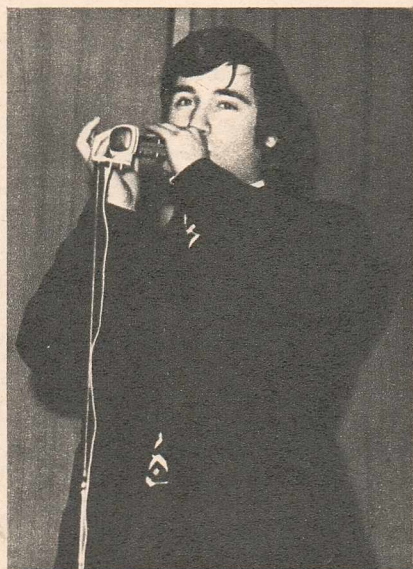
▲ Constantin Băltărețu sau interpretul lui B. Brecht la Slobozia

▲ Carol Horvath fără Erika Jozsa.

▲ Mircea Vintilă povestind despre Nicuță și Tăligă.

▲ Cornel Ionescu: «Și cu un instrument mic se poate face mare artă»

▲ Fără petale dar cu voci: Doru Stănculescu, Sorin Minghiat și Mircea Vintilă.

luni, la teatrul mic

Venind în întâmpinarea dorinței noastre de a găsi o sală mai adecvată desfășurării ședințelor din București ale Cenuclului «Flacăra», direcția Teatrului Mic pune la dispoziția cenuclului, lunea, la ora 17,30, sala sa din strada Constantin Mille, nr. 16. **MULȚUMIM!**

Așadar, luni, 4 februarie, ora 17,30, Cenuclul «Flacăra» vă așteaptă la Teatrul Mic.

În program:

— Antologie «Flacăra»:
Maria Banuș

— Debut în Cenuclu:
Dorin Sălăjan (Satu Mare)
Mihai Tatu (Baia Mare)
M. N. Florian (Brașov)

— Tudor Gheorghe — în premieră cu fragmente din recitalul «Noaptea poetului», pe versuri de Alexandru Macedonski.

— Cîntă Dan Chebac.

chiar dacă aplaudă, publicul rămîne lucid

Pentru a străpunge zidul politetei spectatorului de teatru, pentru a afla ce gîndește omul din sală cînd aplaudă frenetic sau mai puțin frenetic, am inițiat un dialog scris cu participația la spectacolul cu piesa **Puterea și Adevărul**, al Teatrului «Bulandra». Grupul care a comentat cele două întrebări ale noastre (**În ce măsură răspunde aspirațiilor dumneavoastră de frumos și de adevăr dramaturgia românească? Dar teatrul românesc?**), compus din 21 de spectatori, se structurează pe criterii de vîrstă, de sex și ale îndeletnicirilor profesionale, astfel: 10 sînt tineri și foarte tineri (între 13 și 24 de ani), 6 — în jurul vîrstei de 40 de ani și 5 — trecuți de 50 de ani; 14 sînt bărbați, 7 — femei; 3 — muncitori calificați, 8 — elevi și studenți, 10 au profesii intelectuale sau sînt funcționari și unul pensionar.

Confruntat stagiunea trecută cu un număr mare de premiere românești acești reprezentanți ai publicului Capitalei se dovedesc deosebit de receptivi la criteriul calitativ. În special tinerii demonstrează spirit critic în aprecierile lor asupra dramaturgiei contemporane, reproșindu-le unor autori lipsa de înțelegere față de problemele care-i frămîntă. «Am dori mai mult probleme ale noastre, ale tinerilor; poate ar trebui ca dramaturgii să vină în mijlocul nostru, mai des, după un seminar, la o discuție cît mai apropiată. Avem atîtea preocupări, aspirații, probleme, încît despre un singur tînăr s-ar putea scrie două-trei piese». — Lia Tudor, 23 ani, studentă; «...este necesară transfigurarea artistică a faptelor cotidiene, iar cei mai potriviți pentru aceasta ar putea fi și tinerii dramaturgi. Trebuie mai multă încredere în puterea, concepția și chiar îndrăzneala tinerilor! Teatrul politic trebuie, după părerea mea, să ocupe locul central în preocupările dramaturgilor noștri, pentru că societatea acceptă întotdeauna opere ale căror implicații ideologice întîmpină idealurile ei». — Vasile Ion-Bazil, 23 ani, student. Și mai categoric, un altul își explică astfel dorința ca dramaturgia noastră să abordeze teme specifice acestui moment și ale acestui popor: «Îmi vine foarte greu ca, în clipa aceasta, să enumer 3-4 piese noi românești care să mă fi satisfăcut. Se publică și se joacă unele piese rupte de obiceiurile fundamentale ale românului care trăiește aici, acum și dintotdeauna: bucuria de a întîmpina o dimineată gata de muncă, evlavia cu care privește o floare, dorința de a vorbi în poezii. De multe ori scenele unor teatre devin locul unde se transplantează, de aiurea, niște experiențe și idei care sînt incompatibile cu existența noastră de români» — Constantin Crînganu, 22 ani, student.

Considerînd prima noastră întrebare «fiind foarte prețioasă ca fond», o tînără ne întreabă la rîndu-i: «N-ați vrea s-o puneți și dramaturgilor?» — Magdalena Chiciudeanu, 24 ani, desenator. Probabil că o să le-o punem.

Nu numai spectatorii de vîrstă tînără — vîrstă clasică a revendițiilor — au sesizat unele neîmpliniri ale dramaturgiei românești contemporane, ci și oameni care, după vîrstă și profesie, nu pot fi suspecți de lipsă de maturitate. «Există preocupări pentru tratarea marilor probleme — din păcate n-au apărut încă și marile lucrări dramatice, nu mă refer la comedii — Dorin Săndulache, 40 ani, inginer; «Tema pieselor social-politice este, după părerea mea, mai profund realizată de Titus Popovici (de exemplu «PUTEREA ȘI ADEVĂRUL») decît în

piesele lui Aurel Baranga» — Cornel Benjamin, 58 ani, jurist; «Cu UN FLUTUR PE LAMPĂ, A DOUA FAȚĂ A MEDALIEI ȘI PUTEREA ȘI ADEVĂRUL, dramaturgia românească contemporană a marcat un real progres» — Angela Chiroiu, 47 ani.

În schimb, aprecierile la adresa artei spectacolului au fost într-o majoritate covârșitoare favorabile actului teatral, privit ca spectacol. Din 21 de persoane, doar două și-au exprimat reținerile cu privire la arta teatrală, dar la modul general, subiectiv și nemotivat. «Teatrul contemporan caută prea multe forme noi de prezentare, pentru care numărul spectatorilor este în descreștere» — H. Adalbert, 38 ani, profesor; «Nu-mi plac montările cu caracter abstractonist, după cum nu-mi place nici sculptura abstractonistă cu care au fost înzestrate unele parcuri și grădini publice» — A. Goldstein, 70 ani, pensionar.

Aprecierile celorlalți spectatori depășesc însă granița opiniilor strict subiective, configurîndu-se cîteodată în posibile judecăți de valoare.

Din nou studenții își dovedesc ascuțimea spiritului critic. «Este pentru mine singurul domeniu al artei în care ne putem compara cu ce are mai bun cultura mondială» — Victor Macri, 21 ani, student; «Cred că în teatrul românesc s-au realizat acumulările cantitative necesare saltului calitativ pe care îl așteaptă toți iubitorii lui, în special cei tineri» — Vasile Ion-Bazil; «Trupele de teatru românești sînt recunoscute peste hotare, dar vrem nu numai Caragiale și Cehov, vrem piese care să oglindească, mai bine problemele noastre dintotdeauna; să mergem la teatru ca să găsim un răspuns la marile noastre întrebări» — Lia Tudor; «În discordanță, greu explicabilă, cu ceea ce se scrie, ceea ce se joacă la noi, îmi produce o reală delectare. Avem actori foarte talentați și niște oameni de teatru care — pe orice scenă din lume — pot face niște spectacole uimitoare. (Exemplele sînt prea numeroase și cunoscute). De foarte multe ori mă încearcă un imens regret că talentul și experiența oamenilor noștri de teatru nu pot fi folosite pentru a lansa în circuitul valorilor universale niște piese românești. Păcat, pentru că e posibil, stimamți tovarăși scriitori!» — Constantin Crînganu.

Valorile artei noastre interpretative sînt însă apreciate indiferent de vîrstă sau de profesia spectatorilor. «Teatrul românesc EXISTĂ. Înțeleg prin asta că are o misiune precisă, ale cărei rezultate se văd. Totuși, prea puține spectacole ca număr — anual are puține piese — ca titluri, pe scene, și prea multe cinematografe cu filme multe și ușurele» — Ion Șt. Fulga, 26 ani, analist sisteme; «Avem la ora actuală mulți actori mari de renume mondial. Prilejul de a fi asistat recent, la Paris, la spectacolele jucate de Jean-Louis Barrault și Georges Meurisse, mă îndreptățește să afirm că arta interpretativă românească nu e cu nimic mai prejos» — Constanța Benjamin, 50 ani, conferențiar doctor.

Aceste gînduri nu sînt lipsite de interes nici pentru dramaturgi, nici pentru oamenii de teatru. Pentru că rostul artei teatrale nu constă doar în desfășurarea activității, ci sau fără casa închisă, ci și, în mod special și fundamental, acela de a comunica adevăruri, sentimente și idei, capabile de a forma și de a dinamiza conștiințele.

Rodica POP

teatrul „lucia sturdza-bulandra“ noile suferințe ale tînărului „W“

O coincidență întîmplătoare suprapune un «W» (Edgar Wibeau), numele eroului din piesa lui Plenzdorf, cu un alt «W» (Werther) din romanul lui Goethe. «Calchierele» care urmează după modelul clasic, (iubita Charlotte logodită cu un altul și moartea prematură a eroului) sînt abilitați de construcție care incită. Povestea, «sufărînțele» dacă vrea dramaturgul, ale noului tînăr «W» — solicită compasiunea spectatorilor numai în punctul inițial; înmormintarea sa. Apoi, retrăirea faptelor alături de personajele care l-au cunoscut dă posibilitate tinerii «fantome» să-și dezvăluie disponibilitățile sufletesti. Prezența sa vie în scenă este necesară pentru a-și apăra amintirea de erori. O mamă îndurerată pe care a părăsit-o pentru a se simți de capul său la Berlin, un tată dispărut încă de cînd era mic (prin divorțul părinților) străjuiesc îndoliați și intrigați de dispariția odraslei lor. De aci încolo, retrospectiv, începe piesa. Edgar Wibeau găsește o carte jerpelită fără primele pagini și, mai în glumă mai în serios, și-o face carte de căpătîi (este vorba de «Sufărînțele tînărului Werther»). Eroul nostru nu se confundă după cum s-ar crede cu eroul romantic al lui Goethe. Noul «W» privește divergent povestea, amuzat de cuvintele și întîmplările cărții care, în mod ciudat, traduc propriile lui trăiri. Puntea care se creează între cei doi tineri dă întregii povești o tentă poetică. Piesa poate fi socotită un monolog în care lumea este văzută din unghiul celei mai tinere generații. De la «înălțimea» celor 17 ani, eroul sugerează cu delicatețe erorile părinților, ale celorlalți, atrăgînd atenția asupra unor trăsături ale celei mai tinere generații (dramaturgul susține că Wibeau ar fi un «portret de grup»). Excluzînd exteriorul (blugi, plete), ieșit din stas, iritant pentru unii din generațiile mature, Edgar ne arată o față extrem de plăcută, normală și inteligentă. În consens cu ideile societății moderne, tînărul «zidar» socotește socialismul drept «cel mai înțelept lucru din lume». Erorile inerente, ochiul critic deschis în afară și mai puțin în sine, teribilismele afișate, dragostea fulgerătoare și accidentul mortal (în urma unei «invenții») sînt toată biografia acestui fermecător adolescent. Celelalte personaje cu care vine în contact par doar un joc de culori pe care Edgar le rează după chipul adevărului trăit de el. O piesă bună, care a dat prilejul teatrului «Bulandra» să prezinte publicului său un spectacol surprinzător prin farmec, și ritm, și mesaj.

Regia, Olimpia Arghir, a găsit soluții pentru adecvarea decorului și mișcării condițiilor speciale ale scenei, deschisă în toate punctele cardinale, ca un ring de lupte. Sarcina regiei a fost dificilă în sensul că trebuiau folosite mijloacele de expresie ale actorului de asemenea manieră, încît nimeni să nu fie păgubit. Acest lucru i-a reușit, fiind susținut de o excelentă distribuție. Virgil Ogășanu (Edgar) creează un tip de adolescent cu o deplină maturitate. Inteligența actorului, priza la public, fac din Edgar un personaj vedetă. Trăit cu intensitate, «defunctul» se mișcă cu degajare portretizînd cele mai variate și pure sentimente. Distanțarea de dramă, umorul sînt atuurile forte

ale desăvîrșitului interpret. În rolul tatălui, Victor Rebengiuc poartă cu nobilă mîhnire o durere care îl împovărează. Asistă mut și activ la reconstituirea faptelor reproșîndu-și fără cuvinte viața boemă, abdicarea de la îndatoririle de tată. Actorul își trăiește vina cu bărbăție împingîndu-și pînă la ultimele consecințe sila unei rații. Valeria Seciu (Charlotte), volubilă, completează cu talent un rol nu tocmai generos, Gheorghe Ghiulescu (Dieter), un logodnic mofluz. Inflexibilitatea și sîcîtoarea preocupare pentru propria-i persoană luminează, prin contrast de fapt, pe adevărații logodnici («W»+Charlotte). Mama (Maria Gligor) a făcut tot ce-a putut într-un rol expedit de autor. Cornel Coman, Dorin Dron, Jean Reder, Rodica Suci, Mihai Vasile Boghiță, Emil Reisenauer și mai ales Radu Vaida își implinesc prin apariții lor fulgerătoare calitatea de martori.

Părerea unor spectatori:

Lia Glăvan, elevă: «Tînărul «W» este într-adevăr un personaj real, unul din nenumerății tineri care vor să facă cu tot dinadinsul ceva deosebit. Ar avea posibilități intelectuale dar situația din familie nu-l ajută. Buni sau răi, părinții, să fie alături de copil, pentru ca el (copilul) să poată selecta ce trebuie. Ar mai fi multe de spus...»

I. Băiesu, inspector principal la compartimentul de personal al T.S.M.A.-Piatra Neamț: «Mi-o plăcut. Ar trebui să luăm sama mai cu grijă la băieții aiștea. La ceea ce au ei în cap. Noi tot ne uităm la plete și la haine în loc să ne uităm în sufletul lor. Așa zice piesa».

Coman ȘOVA

mania grandorii nu e bună nicăieri

Eficiența este un termen care se impune tot mai mult, cu forța necesității, și în alte domenii, nu numai în sfera producției materiale. Nici în activitatea cultural-educativă nu ne mai putem permite luxul de a folosi oricum fondurile puse la dispoziție, mijloacele materiale și energia umană. Ca oricare alta, și acest gen de muncă nu se poate justifica prin sine însăși.

Într-un asemenea context iese discrepant în evidență gratuitatea unor fastuoase și zgomotoase acțiuni culturale, întreprinse numai să strălucească efemer, să fie numărate și incluse în dările de seamă.

«A PLÎNS TATA ÎN BIROU LA MINE»

Oricât de idilice ar fi ele, filmelor din copilăria cinematografului noastre nu putem să nu le recunoaștem patosul romantic, încărcătura emoțională și, mai ales, deschiderea spre viitor. Nu le putem judeca prea aspru tocmai pentru că aparțin unui ciclu ce se încheie pe pragul de maturitate al celei de a șaptea arte.

Desigur că este greu de închipuit un film încă și mai idilic în anul în care ne aflăm. Dar iată că el nu numai că a fost închipuit, dar și realizat. Nu cred să existe în toată istoria cinematografului noastre un film mai plin de fast și mai idilic decât cel turnat pe cheltuiala Comitetului județean al culturii și educației socialiste-Argeș, sub titlul de «*Legende contemporane*».

Dar despre ce este vorba? Filmul (acesta) nu se poate povesti, pentru că în afara episodului care cuprinde legenda Meșterului Manole nu se mai întâmplă nimic pe parcursul celor 90 de minute. Nu se poate descrie pentru că, la rîndul său, nu descrie nimic. Pentru că nu face altceva decât să illustreze naiv și colorat, niște crîmpele dintr-o realitate aranjată sărbătorește în fața camerelor de luat vederi.

Munți semeți (teribil de semeți), cer albastru (splendid albastru), plaiuri înșorite (nemaipomenit de înșorite), ape limpezi (extraordinar de limpezi) și flori, multe flori, mai ales trandafiri, orgie de roze. Și, printre ele, cam în treacăt, realizările industriale, sociale și, bineînțeles, culturale, despre care s-ar putea crede, așa cum o arată filmul, că menirea lor principală este să pozeze frumos și cuminte. Cît ai bate din palme se reconstruiește un baraj, o

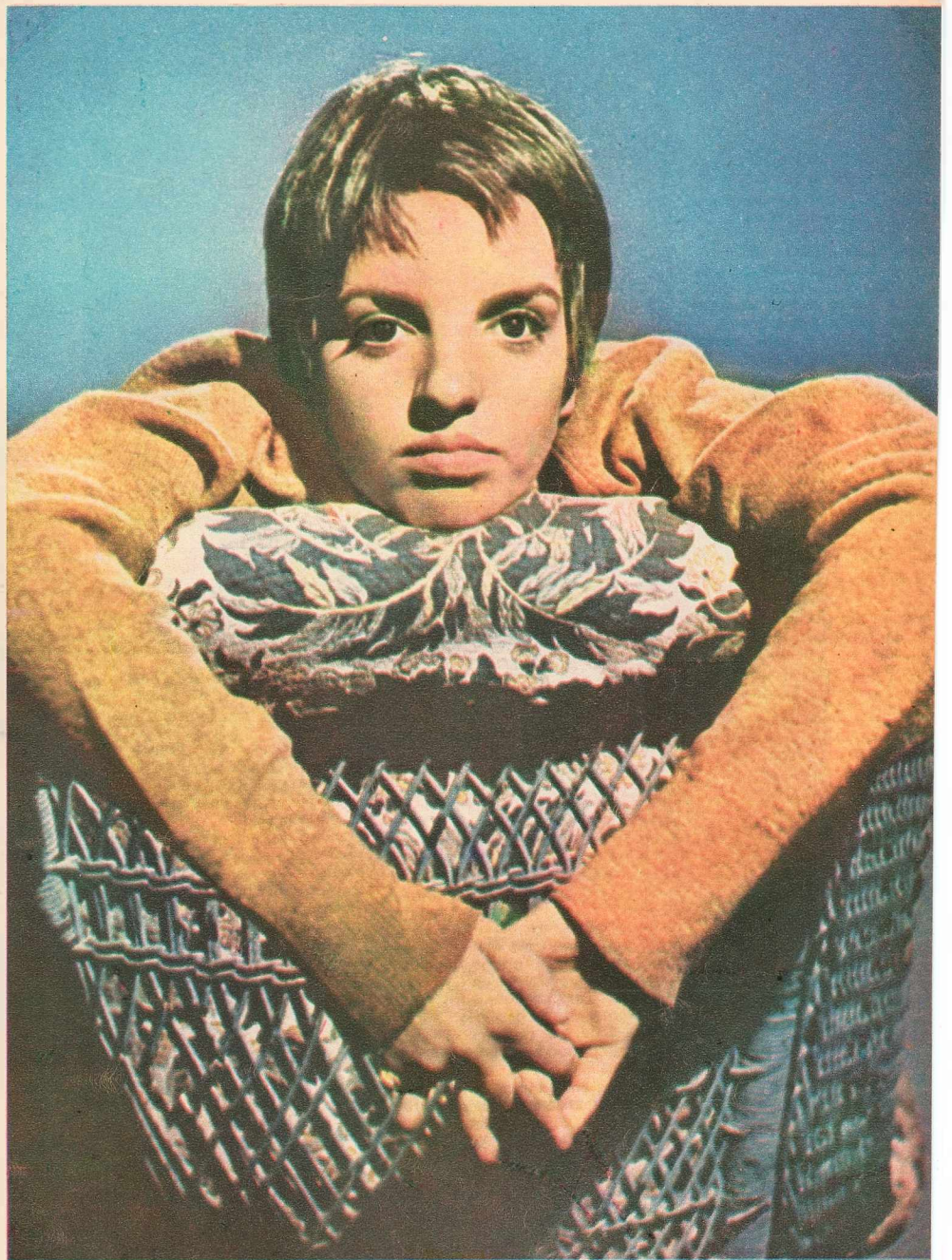
platformă petrochimică, o uzină de autoturisme. Ni se înfățișează construcțiile, pe afară și pe dinăuntru, luminate feeric cu reflectoare și, în medalion, directorii întreprinderilor și șantierelor, îmbrăcați ca de recepție, făcînd niște declarații pentru care se vede cît de colo că se jenează. Ca să mai «umanizeze» pelicula, să-i dea un aer de «autenticitate», obiectivul mai potrivește și cite un cadru de cabinet directorial, cu multe telefoane, care sună la comandă, cu mape somptuoase, cu biblioteci doldora (de cărți tehnice), cu fotolii masive. «Cînd a venit tata și a văzut, a plîns bătrînul aici în birou la mine» — spune cu voce albă unul dintre conducătorii de întreprinderi.

Dar oamenii? Unde sînt oamenii care fac baraje, mașini, mase plastice etc.? O pereche de actori de la teatrul din localitate, frumoși, talentați și fotogenici, îi substituie peste tot, mimîndu-i pe constructori, mineri, montori, șoferi, tractoriști, medici, profesori, ingineri etc. etc. Mereu și pretutindeni aceiași pereche de actori, obsedant de imperturbabili, de surfîzători, de reconfortați (deși trebuie să-și schimbe echipamentul de la un cadru la altul). De fapt, întregul film nu face altceva decît să mimeze realitatea, într-o grimasă pe cît de idilică pe atît de goliță de fiorul autenticității. Nimic din adevărata epopee a muncii, din viața oamenilor în haine de lucru, din faptele lor nu de puține ori eroice.

Privind acest film hibrid chiar ca gen (nici artistic, nici documentar) nu știi cine abdică de la criteriul valoric, cine și cui face concesi: cinematografia — Comitetului județean al culturii și educației socialiste-Argeș, sau viceversa? Lucrurile se lămuresc (dacă nu cumva se încurcă mai rău) de-abia atunci cînd aflăm că tratativele de conciliere dintre «beneficiar» și «executant» s-au purtat între reprezentantul C.J.C.E.S.-Argeș, prin președintele său, regizorul Constantin Dinischiotu, și unul dintre realizatorii filmului, care, mai mult sau mai puțin întâmplător, este același regizor, Constantin Dinischiotu.

Se spune că la o întîlnire cu cineasții, un spectator înscris la cuvînt s-ar fi adresat acestora cu vorbele: «Eu am o nedumerire, de ce a plîns bătrînul în biroul șefului?». Răspunsul, se zice, i l-ar fi dat un alt spectator: «Pentru milionul de lei care s-a cheltuit cu acest film». Poate că aceasta nu este decît o anecdotă. Nimic mai nepotrivit ca epilog pentru niște «legende contemporane»

Marin IONIȚĂ

Actori și roluri

LIZA MINNELLI — Oscarul dobîndit pentru *Cabaret* a adus definitivă consacrare, de acțiță pe cont propriu, celei care a debutat tîrînd după ea dificilul titlu de «fiică a lui Judy Garland».

Cine, ce, unde, cînd?

● O interesantă experiența cinematografică se anunță a fi pelicula cineastului bulgar Todor Dinov «*Dragonul*», o alegorie populară transpusă pe ecran cu ajutorul unei combinații dintre filmul de animație și filmul cu actori.

● Scriitorul și cineastul Alain Robbe-Grillet pregătește pentru ecran «o comedie polițistă bizară», ai cărei interpreți vor fi doi actori de mîna întîi, Jean-Louis Trintignant și Philippe Noiret.

● După unele surse de informare, după ce va termina filmul «*Călătoria*» al lui De Sica (parteneră — Sophia Loren) Richard Burton se va întoarce în Anglia unde va filma, în regia lui Claude Chabrol, serialul TV, *Goody*.

● Ca în fiecare an, revista studenților de la Universitatea din Harvard, celebra «*Harvard Lampoon*» a acordat «Oscarurile» sale celor mai proaste filme și celor mai slabi interpreți. În 1973, hazlia distincție a revenit lui Robert Redford și — caz unic în anele «*Lampoonului*» — pentru a doua oară lui All McGraw.

● Drama «*Mazepa*» a scriitorului clasic polonez Slowacki va fi transpusă pe ecran de către actorul Gustav Holoubek, con-

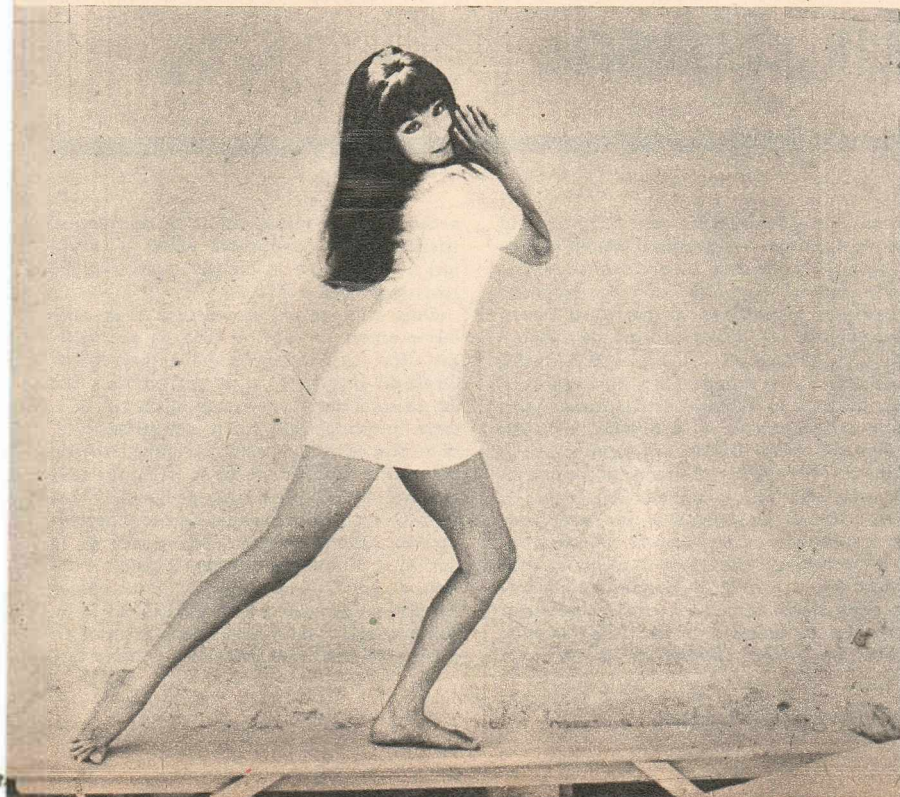
vertit, după cum se vede, și el la regie.

● Implicațiile unui asasinat politic comis în Cehoslovacia anulului 1933 constituie tema coproduției germano-cehoslovace «*Împușcături la Marianske Lazne*». Regia — Ivo Toman.

● Uitată, oarecum, de regizorii de film, frumoasa Maria-Grazia Buccella (fotografia din stînga) încearcă o nouă ipostază, aceea de acțiță de cabaret, alături de popularul Enrico Montesana, specialist al genului. Titlul spectacolului — «*Ce mult ne-am iubit*». Subiectul — o comedie pe tema regimului de austeritate impus de penuria de combustibil.

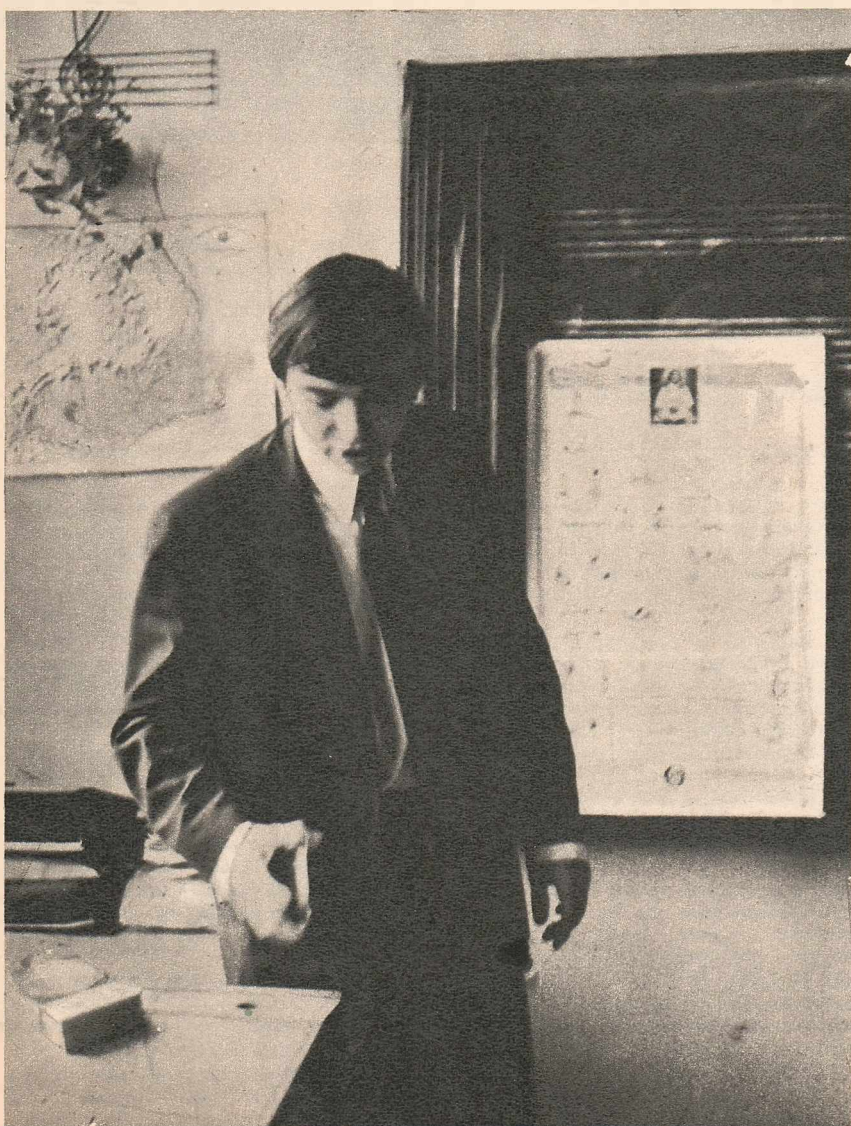
● Rod Taylor este protagonistul filmului «*Partizanii*», realizat de regizorul iugoslav Stojce Janković. Actorul american, de origină australiană, are ca parteneră pe Xenia Gratzos, cunoscută din serialul «*Bonanza*».

● Deși a jurat că nu va mai pune piciorul la Las Vegas, Dean Martin a semnat de curînd un contract pentru trei ani, în virtutea căruia va cînta la Grand Hotel. Un amănunt — onorariul trece drept cel mai mare din istoria spectacolului.

Nu mai sîntem copii și nici mîinile noastre nu mai sînt de mult «mînuțe».

dacă am avea o problemă de suflet, nu ne-am duce la dînsa

Luni, 28 ianuarie 1974, ora 14,30. Liceul de muzică nr. 2 — București. Intrăm în cancelarie și-l cunoaștem pe profesorul de filozofie Stelian Țugurlan, director adjunct, secretarul organizației de partid. Îi cerem permisiunea de a asista la o oră de dirigenție. Cea mai apropiată — aceea de la clasa a XI-a A — se consumase. Ca și minutele pauzei, dealtfel. În schimb, urma pauza mare, timp în care puteam să vorbim cu elevii, neștiințierit. Fără asistența dirigintei sau a vreunui alt profesor. Dumnealui, tovarășul director adjunct, ne conduce într-adevăr la clasa a XI-a A, ne prezintă — un reporter și un fotoreporter de la revista «Flacăra» — și îi întreabă pe elevi dacă prezența sa este supărătoare; un cor de-o indubitabilă sinceritate răspunde că nici vorbă, profesorul Țugurlan să rămână, pentru că nu-i va stînjiți în nici un fel. Dimpotrivă. Dealtfel, cit

a durat pauza mare, adică 20 de minute, tovarășul din conducerea școlii n-a avut nici o intervenție în dialogul dintre echipa revistei și clasa a XI-a A.

După o foarte scurtă uvertură (eram doar într-o școală de muzică) discuția s-a încheiat ușor, cu înțelegere din ambele părți. Orele de dirigenție? În trimestrul I le-a fost dat să audă mereu și mereu că nu au: educație, personalitate, spirit de solidaritate, că nu știu ce vor, că dînsa, diriginta, se vede obligată să-i educe de la A la Z. Înaintea vacanței de iarnă, tovarășa dirigintă Liliana Săftoiu i-a pofțit să-și spună sincer și deschis părerea despre dînsa și despre ceea ce ar dori ei să însemne o oră de dirigenție. Invitația a fost imediat luată în serios. Eleva Raluca Strugurescu a spus că toți din clasă, fără excepție, s-au bucurat constatînd că au o dirigintă tină, apropiată de vîrsta lor,

Da, am vorbit și eu atunci.

că sperau într-o înțelegere perfectă, dar ulterior au fost destul de dezamăgiți. Diana Focșăneanu a încercat să explice de ce anume s-au simțit ei jigniți: fiindcă au 17-18 ani, au încetat să fie copii și nu doar că fiecare este o personalitate distinctă ca om, ci mai mult încă, fiecare elev dintr-a XI-a A, indiferent la ce instrument cântă, are deja trasat idealul în viață, este idealul de muzician pentru care lucrează cu toate puterile sale. Deci, nu poate fi vorba că «nu știu ce vor», cum spunea adesea tovarășa dirigintă. Vasile Crețu (despre care colegii spun că e un «tip deștept, cu principii filozofice») s-a căznit să exprime deosebirea între un profesor-pedagog în sens de salariat și un profesor-pedagog în sens de colaborator al elevilor, pentru desăvârșirea personalității lor, a acestora din urmă. Ruxandra Ioanid, și Vasile Hanciu, și Mugur Văceanu au vorbit și ei, deschis, după cum li se ceruse, au făcut observația că se consideră un colectiv unit și oricât de copilăroși par, sau sînt încă, toți dintr-a XI-a A știu ce au de făcut, adică nu trebuie să-i ia nimeni de la A, cu toate că mai au nevoie de limpeziri, mai au nevoie de un prieten cum ar dori să le fie tovarășa dirigintă, care a trecut la rîndul său, și nu de prea multă vreme, prin acele nedumeriri specifice vârstei de 17-18 ani.

Dar, spre stupoarea generală, tovarășa dirigintă s-a înroșit violent, a devenit neliniștită și nervoasă, le-a spus că nu mai vrea să audă nimic, le-a «promis» că din clipa aceea nu va mai exista omul din dînsa, ci numai profesorul, așadar, nu care cumva să-și imagineze ei că va admite lipsa de respect și intimitatea pe care scontaseră. Nu! Orice speranță de acest fel trebuie să dispară! Și acestea fiind zise, tovarășa dirigintă a pornit decis către ușă. Elevul Dan Zemlicka își flutura disperat mîna prin aer, a mai putut îngăima doar că «vedeți, noi am discutat deschis, așa cum ne-ați cerut, și uitați-vă ce a reșit!»

După sus-amintita reconstituire a reieșit că, în trimestrul II, adică de scurtă vreme, diriginta Liliana Săftoiu nu mai risipește cu atîta generozitate invective, iar la ora de dirigentie, după o succintă trecere în revistă a observațiilor și notelor, le citește dintr-o carte maxime și cugetări, pînă cînd sună de pauză. Putem crede că incidentul a fost uitat și, în cel mai rău caz, între clasă și dirigintă s-a încheiat în mod tacit un armistițiu. Am făcut această presupunere cu voce tare, dar, în afară de expresia gînditoare, ba chiar tristă de pe fețele elevilor, în afară de unele observații și cuvinte desprecuate, două precizări ne-au lămurit asupra adevărului situației. Elevul Vasile Crețu a adăugat la cele spuse anterior: «Nu sîntem nemulțumiți lînd ca termen de referință comportarea ideală a unui diriginte. Nemulțumirea noastră se raportează la ceea ce în mod foarte normal, obișnuit, înseamnă un pedagog investit cu acest titlu». Cit despre ultima remarcă a lui Dan Zemlicka, greu poate fi imaginat ceva mai concludent (și mai amar): «Dacă am avea o problemă de suflet, nu ne-am duce la dînsa».

Pauza mare luase sfîrșit.

Tovarășul director-adjunct Stelian Țugurlan, odată ajunși în biroul său, ne-a mărturisit că nu era străin de neînțelegerile dintre dirigintă și elevii clasei a XI-a A. «Profesoara Liliana Săftoiu a terminat facultatea cu medie mare, anul trecut și-a luat examenul de definitiv «cu brio», este, într-un cuvînt, bine pregătită din punct de vedere profesional. Dar nu se poate concepe un profesor bun fără calități de bun pedagog. Lucrul acesta i l-am repetat și tovarășei Săftoiu, mai ales cînd și-a exprimat dorința de a nu mai fi dirigintă. Am întrebat-o, cît se poate de serios, dacă, în acest caz, renunță la activitatea din învățămînt, pentru ca limba engleză poate fi folosită, la urma-urmei, și în alte domenii. Mi-a răspuns că activitatea didactică este visul ei vechi și-atunci m-am simțit dator să-i atrag atenția că are nevoie de multă răbdare, pentru că, tînără fiind, va avea de educat, în adevăratul sens al cuvîntului, multe clase de elevi.

V-am mai spus și vă repet, e bine pregătită profesional, dar are o fire îngrozitor de inflexibilă. Dacă, în școală, elevii ar avea nevoie doar de cunoștințe am putea folosi benzi de magnetofon sau alte mijloace mecanice de transmitere a informațiilor utile.

Or, dacă folosim încă oamenii, profesorii, pentru predarea feluritelor discipline, înseamnă că avem a transmite elevilor și altceva decît cifre, date, formule. Un profesor are obligația de a fi și diriginte. Nu se pot da «scutiri». Se dau doar calificative. Deci, n-o putem scuti nici pe profesoara Săftoiu de această funcție pedagogică. Dînsa pare că nu înțelege sau, în orice caz, înțelege foarte greu...»

Tovarășul profesor Stelian Țugurlan și-a cerut scuze — avea, la rîndu-i, ore. Ne-a prezentat-o, în continuare, pe Liliana Săftoiu, lăsîndu-ne în compania sa.

— Îmi luați un interviu??!

— Dacă preferați termenul acesta, fie. Dorim să avem a dumneavoastră o discuție.

— Nu cred că este cazul! În primul rînd că sînt și eu publicistă și aș putea să vorbesc prea literar și, pe urmă, n-am experiență în învățămînt, lucrez doar de cinci ani. Nu cred că veți afla de la mine problemele care vă interesează.

— Deocamdată, nici nu am enunțat subiectul discuției. Dacă ne permiteți, am vrea să știm care sînt raporturile dumneavoastră, ca dirigintă, cu elevii clasei a XI-a A.

— A-a-a? Da? În primul trimestru am folosit metode mai drastice, conform pedagogiei lui Makarenko. Acum, în semestrul II, sînt cum copiii se apropie din ce în ce mai mult de sufletul meu, încep să fie parte integrantă din viața mea. Inima mea bate foarte tare pentru fiecare destin, mă gîdesc la ei în fața televizorului sau la bucătărie, între două feluri de mîncare. Copiii îmi dau liniște, calmează stress-urile mele din alte domenii. Știți, ochii contează foarte mult, mă uit în ochii lor și mă uit că fiecare minuță spune cite ceva, apropiindu-mă de fiecare elev, parcă mă apropii de un artist. Sînt foarte receptivi...

— Ați avut o discuție sinceră, deschisă, cu ei, la o oră de dirigentie...

— Da! Am avut și discuții libere — o dovadă a democratismului aplicat de mine într-o măsură mai mare decît toți profesorii din școala românească.

— Și cu ce anume s-au soldat aceste «discuții libere»?

— N-au reieșit probleme de consemnat în presă. A fost doar dorința mea de a mă apropia mai mult de ei.

— Se pare că n-ați prea izbutit. Elevii nu sînt cît de mult v-ați legat sufletul de ei.

— Ei bine! Chiar dacă acum catedrele au coborît de pe podiumul de odinioară, eu nu pot să tolerez lipsa de respect. Aplic metode diferențiate, eu am o intuiție care mă conduce în viață, poate copiii sînt derutați și nu știu dacă sînt bună sau rea, dar eu nu trăiesc decît pentru binele lor. În orice caz clasa a XI-a A nu este semnificativă pentru ceea ce vă trebuie dumneavoastră. Copiii sînt un colectiv foarte crud! Iar eu nu sînt cel mai negativ exemplu de diriginte.

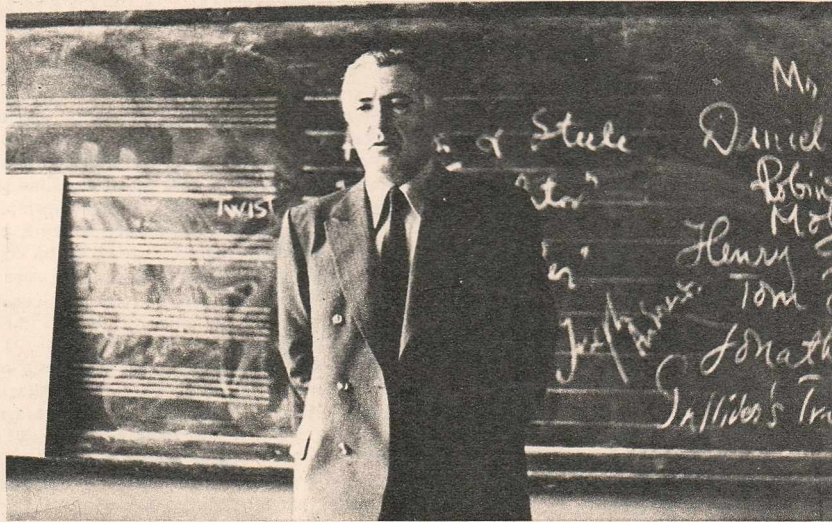
— Dar cel mai pozitiv, sînteți?

— Poate nici cel mai pozitiv. V-am spus, încă nu am suficientă experiență.

În sfîrșit, după îndelungul recital demagogic (ați citit bine: demagogic și nu pedagogic) profesoara Liliana Săftoiu recunoaște că nu-i cel mai pozitiv exemplu de dirigintă.

Din stimă pentru inteligența cititorilor noștri ne abținem de la comentariu. Două precizări sînt însă neapărat necesare: 1) În aceeași după-amiază de 28 ianuarie 1974, într-una dintre ultimele pauze, diriginta Liliana Săftoiu a intrat ca fulgerul în clasa a XI-a A întrebînd cine a vorbit cu «Flacăra» și amenințînd că se va supăra foarte tare: o nouă dovadă a democratismului, pe care dînsa îl aplică la modul superlativ. 2) În dimineața zilei de 29 ianuarie la redacția revistei «Flacăra» a venit o femeie în vîrstă care voia să discute cu redactorul-șef sau, în absență, măcar cu subsemnata și cu colega mea Elena Ghera. A început un adevărat rechizitoriu: dacă am fost, în ajun, la Liceul de muzică nr. 2?! De ce?! Cum am procedat?! Ce știm?! De unde știm?! etc. etc. Ne-am luat și noi libertatea s-o întrebăm pe vizitatoarea care-i este calitatea și am aflat în cele din urmă că este mama profesoarei Liliana Săftoiu. Deci, diriginta clasei a XI-a A și-a trimis ambasador asemeni unei eleve persecutate. Înduioșător!

Viorica CIORBAGIU

▲ O prezență care nu stînjenește, ci îndeamnă la mărturisiri.

▲ Cum să vă spun? Am fost jigniți...

Fotografii de Elena GHERA

▲ Diriginta Liliana Săftoiu: «...am o intuiție care mă conduce în viață...»

▲ Nu ceream «idealul» — ci «normalul».

ASIGURAREA FAMILIALĂ DE ACCIDENTE

Cel mai apropiat mediu social al omului este familia sa. Afecțiunea și interesul de sprijin reciproc cimentează legăturile de familie. Omul, atent cu familia sa, încheie asigurări de accidente pentru toți ai săi. S-ar putea interpreta ca un semn de nepăsare cazul în care capul familiei încheie asigurarea numai pentru sine.

Acestea au fost motivele pentru care ADAS a pus în practică «Asigurarea familială de accidente», care i-a fost solicitată de masele muncitoare.

Această asigurare se încheie cu persoane în vîrstă de la 16 la 70 de ani. Pe lângă asiguratul principal (soțul sau soția), care semnează polița de asigurare, sînt cuprinși în asigurare și celălalt soț (în vîrstă de pînă la 70 de ani), cum și toți copiii, indiferent de numărul lor (în vîrstă de 5 pînă la 16 ani neîmpliniți).

Sumele asigurate: 10 000 de lei pentru invaliditate permanentă totală și 5 000 de lei pentru deces (ambele din accidente).

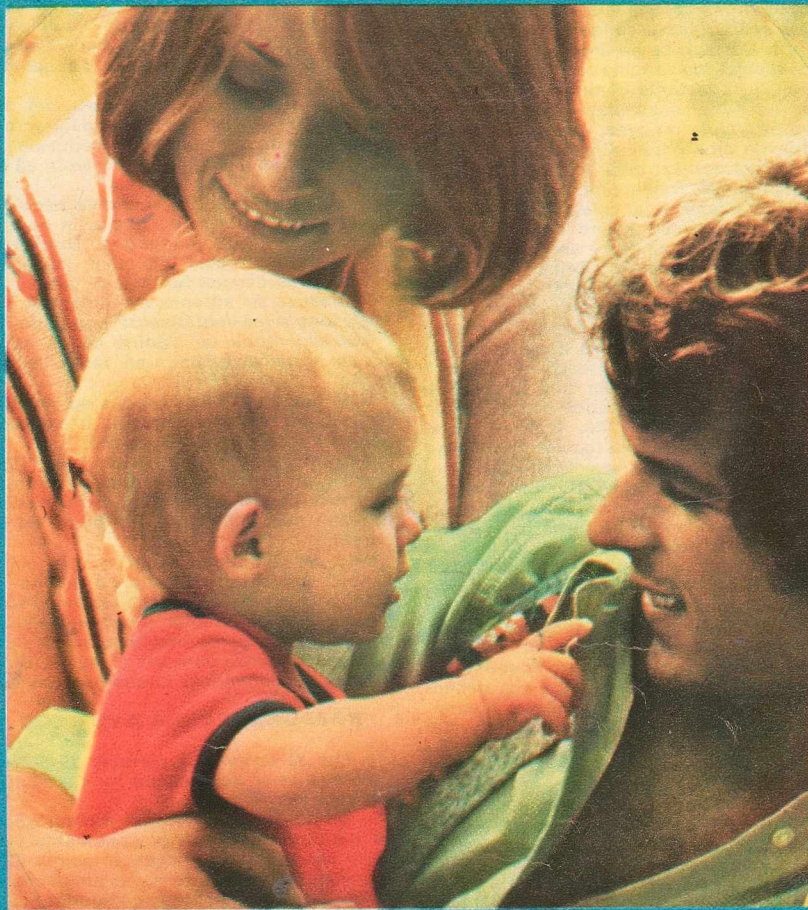
Durata asigurării este de 3 luni, iar prima de asigurare (plătită de asigurat) este de 25 de lei.

Riscurile asigurate sînt aceleași ca la asigurarea de accidente obișnuită: explozie — prăbușire de teren — lovire — cădere — alunecare — acțiunea violentă a unei persoane — atacul unui animal — trăsnet — electrocutare — arsură — degerare — înec — intoxicare subită sau asfixiere din cauze subite — cele întîmplute ca urmare a circulației mijloacelor de transport (sau din cauza accidentelor întîmplute acestora), precum și a funcționării ori folosirii mașinilor, instrumentelor, sculelor, armelor sau aparatelor.

De asemenea, sînt cuprinse în asigurare urmările imediate (deces sau invaliditate permanentă) ale efortului fizic excesiv și subit, determinat de cauze de forță majoră în timpul producției.

Prin această asigurare, familia este aliniată într-un front comun în fața primejdiilor.

Pentru încheierea asigurării vă puteți adresa responsabililor cu asigurările din unitățile socialiste, agenților și inspectorilor de asigurare sau — direct — oricărei unități teritoriale ADAS.

Majoritatea covârșitoare a celor care au fost oaspeții COMPLEXULUI DE HOTELURI ȘI RESTAURANTE «NORD» au declarat că unitățile sale reprezintă multiple garanții de ospitalitate, bună servire, confort, ambianță, pe care personalul unităților face totul pentru a le confirma.

245 de camere (totalizând 490 de locuri) primitoare, echipate cu toate accesoriile unui confort modern, sînt puse la dispoziția turiștilor și a diferiților oaspeți din țară și străinătate.

Prezentă pretutindeni — și la restaurantul cu cele 450 de locuri, la braserie, în sala de recepție sau la barul de zi, în cofetărie și la unitatea «Gospodina» — amabilitatea personalului este exemplară. Iată opinia unor turiști din R.F.G., consemnată în cartea de onoare a Complexului:

Am locuit în hotel și am rămas foarte mulțumiți de serviciile prestate de personalul hotelului și de confortul oferit. Sub opinia citată, o alta, similară, aparținînd unui grup olandez. Alte opinii se referă la eficiența tratamentului de geriatrie oferit aici, de care, în anul trecut, s-au bucurat foarte mulți oaspeți ai complexului.

O altă latură a activității complexu-

Întreprinderea pentru turism, hoteluri și restaurante BUCUREȘTI

la 4 minute de drumul internațional „europa 15” se află NORD HOTEL

lui, ne informează tovarășul Sever Dogaru, directorul Complexului de hoteluri și restaurante «NORD», o constituie activitatea punctului de informare turistică, unde un reprezentant permanent al O.N.T. se îngrijește de rezolvarea în bune condiții a serviciilor solicitate de turiștii străini — închirieri de mașini, organizări de excursii ș.a. Ghișeul de schimb valutar, serviciile de spălare, gresare și întreținere a autoturismelor, consultațiile acordate de personalul medical celor veniți pentru tratament reprezintă alte servicii care completează activitatea hotelului.

În fiecare zi, maeștrii în arta culinară Vasile Ciofliceanu și Stan Codruș pregătesc cele mai apetisante bucate din gastronomia națională și internațională.

Iată de ce — dacă vreți să fiți serviți cu un meniu original vă recomandăm: NORD COMPLEX.

Dacă doriți ca în seara pe care v-ați hotărât s-o petreceți aici să ascultați și o muzică bună «NORD COMPLEX» vă invită să ascultați orchestra maestrului Victor Predescu.

În sfîrșit, dacă v-ați simțit bine și nu știți cînd să mai reveniți, întreg personalul de la NORD COMPLEX, vă sugerează: cît mai curînd!

vreau să vorbesc deschis unui om

Ei bine, citind scrisoarea Didiei Ion, vă rog să mă credeți că n-am înțeles, n-am putut pur și simplu să-mi explic, de ce un om care doi ani la rând a fost secretar U.T.C. al unui liceu, să se acuze de incapacitate.

De unde, până unde, și-a format acest complex de inferioritate față de societatea în care trăiește?

Cum se poate explica acest fapt la un om căruia oamenii din jurul său i-au acordat credit?

Și dacă pământul acesta și dacă oamenii aceștia ne vor aminti că munca, la orice nivel ar fi, nu-i o rușine, noi ce vom putea răspunde?

«Imi vor cere mai mult?» Cum adică?! Ar fi omeneste posibil să se ceară mai mult decât devotament și spirit de sacrificiu pentru munca aleasă?

Ar fi posibil? Eu unul cred că nu. Și atunci, de ce un om ce dorește atât de mult să-și ajute semenii, încearcă să fugă din mijlocul lor? De ce?!

Da. Înțeleg că idealul propus cere sacrificii. Dar atunci de unde până unde, atât scepticism și atâtea întrebări pline de incertitudini la un om de optsprezece ani?

În mod normal, părerea mea este că la

acești optsprezece ani există o singură întrebare, și anume: eu, ca individ, ca membru al acestei societăți în care trăiesc, sint sau nu sint în stare să mă conformez regulilor de conduită morală ale societății socialiste în care trăiesc? Sint, sau nu sint în stare, să-mbin munca aleasă cu pasiunea, în așa fel încît rezultatele obținute să mulțumească și societatea în care trăiesc și conștiința mea de om?!

Nu știu. Vă rog să mă credeți că-mi este destul de greu, să «văd» cum un astfel de om încearcă să se ascundă după o fire cît se poate de sceptică asupra viitorului.

Vă rog să credeți că dorința mea de a încerca să «vorbesc» cît de cît deschis unui om, de aceeași vîrstă cu mine, trebuie luată ca atare și nu ca o prelegere dogmatizată.

Mi-ar părea foarte rău, dacă aș fi înțeles astfel...

Închei mulțumindu-vă pentru atenția acordată, și-mi cer în același timp și scuzele de rigoare elevei Didia Ion pentru modul, cam indirect, în care m-am adresat.

Cu toată stima
Sandu Bogdan
elev, an III, Liceul
«Nicolae Bălcescu» — Pitești

să ai deplină încredere în oameni

M-am hotărît să scriu rubricii elevilor pentru a face unele referiri la ceea ce am citit în această pagină, în general, și la scrisorile din numărul 49 în particular.

Mai întii de toate cea a Didiei Ion, din Tulcea. Nu știu ce se întîmplă cu această fată, dar scrisoarea ei m-a pus pe gînduri. Cel puțin abundența de întrebări îmi face impresia că nu are deloc încredere în viitor, că se pierde pe drumul încîlcit al îndoielii excesive, de pe care îi va fi, cred eu, greu să găsească drumul cel bun, dacă nu se îndepărtează repede de această cale. Este curioasă optica ei și prin faptul că dorește nespuse de mult să ajungă un coordonator (pentru că, socotește ea, numai așa va putea fi utilă

oamenilor). De ce? Oare nu poți să faci abstracție Didia că ai fost vreodată șefă? Gîndește-te, cea mai mică rotiță dintr-un angrenaj trebuie să meargă la perfecție, pentru ca întreaga mașină să dea un randament optim. Bineînțeles, vreau să fiu clar din acest punct de vedere, nu doresc să propovăduiesc delăsarea totală. Dimpotrivă, prețuiesc ambiția, dar în măsura în care acordăm încredere deplină calităților tuturor chiar și adversarilor.

Cu respect
Junea Mihai
strada 1 Decembrie 88
apartamentul 2 — Timișoara

despre unele probleme

Sint un tînr de 18 ani, știu cine este Ciprian Porumbescu, nu-mi «englezesc» numele, respect muzica populară și-mi place muzica pop. Sint chiar gata să-mi vînd hainele de pe mine (inclusiv blue-jeans «Lévi Strauss») pentru a asista la un concert cu «Phoenix» sau — de ce nu? — «Led Zepelin».

Sint pentru ce e valoros în muzică, detest grupul «Savoy». Faptul că-mi plac Dida Drăgan și Jonis Joplin, nu mă împiedică să-l ascult cu încîntare pe Beethoven.

Sint convins că manualele școlare pot fi îmbunătățite.

Sint împotriva anchetelor stupide, de genul: «Ce înțelegeți prin sărut?»

Ce îmi place în «Flacăra»:
— că se spune lucrurilor pe nume
— pagina muzicală (aș vrea date despre Jonis Joplin)
— coperta

Ce nu-mi place în «Flacăra»:
— oltenismul extrem al redactorilor sportivi

— reclamele, prea numeroase și adesea nereușite (etc...)

Și îmi mai place fotografia cu «Phoenix».

Cu stimă,
Octavian Nemira,
anul IV H, Liceul 1
«Gh. Gheorghiu-Dej», Birlad

Caricatură de Mihai MATEI
elev - anul IV - București

e vorba de mult mai multe!

Încep prin a-i spune elevei Muscă Felicia că, pe trimestrul I, a avut loc, în cadrul colectivului din care fac parte, o foarte interesantă și instructivă masă rotundă, pe tema ELEVUL IDEAL. Printre problemele discutate s-a numărat, desigur, și aceea a necesității purtării uniformei școlare, atît pe stradă, cît,

mai ales, la școală. S-a ajuns, în cele din urmă, la o concluzie unanimă: atita timp cît ești elev(ă), uniforma este cea care te reprezintă. Este adevărat, sîntem tineri și culorile vii și deschise ne «prind» bine (nu numai pe fete). Nu ne oprește nimeni să nu le purtăm. Cu două condiții: 1) nu la școală, și 2) în limitele decenței, atunci cînd le purtăm în afara școlii. Gîndește-te la o problemă: de ce s-a introdus o uniformă specială pentru elevi? După părerea ta, Felicia Muscă, unde s-ar ajunge dacă fiecare ar veni la școală îmbrăcat după preferințele personale? Poate că ție sau colegelor tale nu vă place uniforma. Dacă este așa, spuneți, faceți propuneri, dați soluții, arătați cum ar trebui să fie, după părerea voastră! Eu cred totuși că uniforma nu are nici un cusur (chiar dacă sînt băiat și mă pricep mai puțin în astfel de probleme). Nu uniforma este de vină, ci aceia care o poartă (rectific: aceia care nu o poartă). Trebuie să știți (și vă rog să spuneți și celor care nu știu) că uniforma nu trebuie purtată din OBLIGAȚIE. Este o părere complet greșită. După părerea mea, purtarea uniformei trebuie să fie dictată de conștiința și mindria noastră de elevi. Numai atunci ești un elev adevărat.

În legătură cu a doua problemă pe care o pui în discuție, cred că era mai bine dacă nu o puneai. Sau, mai bine-zis, o pui în mod greșit. Din rîndurile tale reiese că profesorii ar fi de vină pentru situația pe care o prezinți. Nu, colega! Niciodată nu ai să întîlnești vreun cadru didactic care să permită elevelor sale (sau elevilor) să vină cu genți de toate culorile, cu pantofi de lac sau pardesiuri și paltoane multicolore. Dacă totuși ELE vin așa, sînt pasibile de pedeapsă (cu toate că termenul este cam drastic) pentru că încalcă litera regulamentului. Pentru că sint elev la un liceu din provincie, ca și tine, sint de acord cu tine într-o singură problemă: că situația arătată există. Rezolvarea ei depinde însă numai de cele în cauză. De ELE. Și, în cele din urmă, de colegii lor, atît din Capitală, cît chiar și din țara întreagă.

Costel Stoica, elev,
anul IV F, Liceul «Ion Măiorescu»
Giurgiu

o problemă de zoologie

Noi, elevii clasei a VIII-a, din anul școlar în curs, sîntem nedumeriți de faptul că planurile de învățămînt din anii școlari anteriori nu au prevăzut și pentru seria noastră studiul zoologiei, care socotim că este foarte importantă pentru cultura noastră generală, pentru cunoașterea mediului înconjurător și a măsurilor de protecție a acestuia.

Lectura a numeroase cărți, reviste, ziare, emisiuni radio, TV., precum și activitatea recreativă de a dezlega unele teste și rebusuri, observațiile directe în natură, au condus la concluzia că în bagajul nostru de cunoștințe se află o mare lacună.

Nu se putea ca în loc de studiul anatomiei din clasa a V-a, care nu era altceva decît materia (mai redusă bineînțeles) din clasa a VII-a, să studiem și noi zoologia?

Acum nu ne rămîne decît să căutăm în felurite dicționare ce reprezintă o felină, un marsupial, un pește ovovivipar.

Vom avea oare prilejul să studiem zoologia într-o clasă mai mare?

Cu multă stimă și respect,
Chițoran Georgeta
Școala generală de 10 ani, Motru
județul Gorj

poșta candidă

Mariana Șupeală, an III-B, Liceul «A. Șaguna», Brașov; Margareta Bistrrian, elevă, Lugoj — Rostul acestei pagini nu este acela de a înlesni corespondențe între cititori pe teme de prietenie, muzică sau schimburi de ilustrate, fotografii de actori etc., ci cu totul altul. Și anume, de-a favoriza schimbul de opinii (care după cum vedeți se referă și la prietenie și la muzică) între elevi pe teme care-i interesează direct și, dacă vreți, fundamental și major.

Didia Ion, elevă, Tulcea. — Îi roagă pe toți cei care îi scriu să-i comunice totodată și adresele lor, pentru a le putea răspunde personal.

Valentina Simbeteanu, anul IV, Liceul nr. 2, Tulcea. — Dorim ca bucuria vîrstei de 18 ani să nu vă părăsească nici atunci cînd vă veți fi realizat integral visurile de acum. Despre acest din urmă lucru puteți să ne mai scrieți.

Emilia-Carmen Croitoru, elevă, Bacău — Ar fi ideal ca «tinerii ce vor construi hidrocentrale» să vibreze «ascultînd atît un concert al formației Emerson, Lake and Palmer, cît și unul de Paganini». Și am putea să dorim acest lucru tuturor, nu numai tinerilor.

Valentina Cristiana Pop, Reghin — Puteți să ne mai scrieți despre prea tinerii dumneavoastră elevi, cu condiția să ne spuneți întocmai ceea ce vă frîmintă.

Colegii

de Marian MĂCEȘANU,
anul IV, Liceul „Mihail
Sadoveanu”, București

al 5-lea punct cardinal la amalfi

Pe coasta amalfitană, de unde începe scutul Campaniei, în lungul Peninsulei Sorrento, orașele apar ca amfiteatrele scobite de talazurile albastre în stîncă, încremenite în fața veșnicului spectacol al mării. Aici nu sînt decît trei culori pe fondul mereu cenușiu al stîncii: albastrul mării, verdele închis al vegetației de coastă și albul caselor. Ar mai exista, poate, culoarea nevăzută a tradițiilor, căci pămîntul cu oamenii lui și marea cu ambarcațiunile ei poartă povara unui trecut încărcat de glorie și căderi, de victorii și înfrîngeri, de măreție și declin.

Amalfi, nume de amor și suspin sub explozia pietrificată a albului zidurilor pe care două milenii de istorie n-au apucat să le înnegrească, apare în acest sens ca o tulburătoare amintire devenită trecut încă dinainte de a-l străbate. El însuși privește veșnicia mării înmărmurit de propria sa istorie, uluit parcă de neputința de a și-o explica, de a și-o înțelege, de a și-o justifica. Există în lume orașe care nu se pot desprinde de ziua lor de ieri, oricît de năvalnic le-ar bate viitorul în porți, iar prezentul le apare doar ca o letargică trăsura de unire între ceea ce a fost și ceea ce, poate, va reveni cîndva. Somnul nu le este tulburat decît de nostalgia fastului de altădată, de conștiința puterii apuse, de amintirea începoșată a fălniciei strămoșești, de certitudinea istoriei și incertitudinea viitorului.

Totul pare încremenit, zidurile vechi, casele, care parcă și-au întins una alteia brațe de piatră spre a se sprijini reciproc, formează întortocheate defileuri într-un labirint de umbre, bătrîni orașului parcă s-au mumificat de vii, doar albul scilpitor al amfiteatrului scobit în stîncă, în care orașul întreg s-a așezat ca într-un jilț împărătesc, să privească mut către amintirile-albastre, sparge negura atîtor întrebări adresate istoriei și rămase fără răspuns.

A fost cîndva un oraș fabulos, o cetate-republică remută de rivali, o capitală de principat stăpînită pe căile maritime mediteraneene. Cu unsprezece secole în urmă avea 50 000 de locuitori, acum, după două mii de ani de istorie, nu mai are decît 5 000. Aici, unde nesfîrșirea scenei maritime pe care s-a desfășurat adevărata viață a orașului cerea un instrument de orientare, s-a construit prima busolă europeană, aici s-a scris «Tabula amalfitana», unul dintre cele mai vechi coduri de legi pentru stăpînirea a ceea ce era de nestăpînit: vastitatea Mediteranei.

Busola amalfitanului Flavio Gioia arată

perfect cele patru zări terestre dar, în privința celui de-al cincilea punct cardinal — viitorul — rămîne neputincioasă. Și atunci, urbea navigatorului se întoarce cu fața spre fălnicia trecutului, spre forța pierdută, spre vigoarea de altădată, rămînînd în extaz. O dată pe an, aici, tradiția revine la ea acasă, și toată peninsula tresaltă, un imens pelerinaj se scurge dinspre mare și de pe uscat către întîlnirea cu măreția apusă. Sub turnurile catedralei, în fața notabilităților orașelului care coboară, cu pas maiestuos, impunătoarea scară ce duce spre criptele strămoșești se desfășoară parada și întrecerile maritime ale simbolurilor faimoaselor republici maritime ale Italiei medievale. Orașul întreg este atunci numai ochi și urechi, Amalfi numără într-o singură zi atîția locuitori cîți a avut în vremurile de glorie, drapelurile sînt scoase din sîpete, costumele străvechi își desfășoară faldurile și pasul reinvață mersul sacerdotal. Tradițiile nu sînt decît idei condensate în imagini depozitînd sentimentele trecutului. Ele formează sinteza unei spiritualități și greul lor nu apasă strivitor, decît atunci cînd detașarea de ele devine neputincioasă. Mai mult ca oriunde, aici, într-o astfel de zi, capeți certitudinea că popoarele sînt comunități create de trecut, organisme colective care nu se pot modifica decît prin acumulări ereditare, prin experiență de viață și prin educație. Fără tradiții stabile, adică fără un suflet național, nici o civilizație nu este posibilă. Dar tot aici, privind somnul greu al orașului încremenit cu fața spre trecut, înțelegi că fără eliminarea lentă a apăsării tradițiilor progresul devine imposibil.

Poate că în spatele acestei uluitoare sărbători, în care cele patru republici maritime ale Italiei medievale, cărora Amalfi li se oferă gazdă de o zi, nu se află altceva decît o rentabilă afacere turistică. Sînt mulți care, pentru înduplecarea zeului turism își scot pe tarabă trecutul, înfățișîndu-l în erzațuri mistificatoare, în efortul neprecupețit de a-l face pe zeu să-și scuture puțin portofelul. Nu știu dacă Amalfi poate fi acuzat de un astfel de interes meschin. Mai curînd, în defilarea sacerdotală a fiilor lui de azi, îmbrăcați în stralele străbune, văd o imperioasă nevoie a declinului, de a se privi în oglinda măreției apuse, o sete de conștiință de sine, o neprecupețită ardoare de a se trezi din somnolență, o certitudine că busola lui Flavio Gioia trebuie să învețe a le arăta amalfitanilor și cel de-al cincilea punct cardinal al navigării lor prin istorie: viitorul.

Ioan GRIGORESCU

Era în seara zilei de 23 ianuarie. În dormitoarele colegiului de băieți «Holy Heart» din Heusden (Belgia) se stinsese de mult lumina. După ce au zburdat cît au zburdat — nu atît cît au vrut ei ci atît cît le-a îngăduit pedagogul de serviciu — cei 25 de băieți, ocupații unuia din dormitoare, au adormit, obosiți de joacă, de lecții, de toate întîmplările zilei. Au adormit copiii și visau... Care la o bătaie strașnică cu bulgări de zăpadă, care la o notă bună la latină, care la soarele vacanței... Dar le-a fost dat visurilor să se transforme în coșmar, coșmarului în spaimele morții, spaimelor morții în însăși moarte. Nici unul din cei 25 de băieți n-a putut fi salvat din flăcările izbucnite, nu se știe de unde, dar cu o furie bezmetică.

Fotografia de față, transmisă prin telefoto la numai cîteva ore după dezastru, înfățișează ce a mai rămas din dormitorul în care 25 de băieți dormeau și visau într-o noapte oribilă.

dormeau
și
visau

unii papagali

Creștem pitpalaci.
Creștem cintezoii.
Creștem canari.
Creștem peștișori.
Creștem sticleți.
Creștem papagali.

Hrănim pitpalaci. Hrănim cintezoii. Hrănim canari. Hrănim peștișori. Hrănim sticleți. Hrănim papagali.

lubim pitpalacii noștri.
lubim cintezoii noștri.
lubim canarii noștri.
lubim peștișorii noștri.
lubim sticleții noștri.
lubim papagalii noștri.

Sînt și mulți pitpalaci care ne iubesc. Sînt și mulți cintezoii devotați. Sînt și mulți canari care ne adoră. Sînt și mulți peștișori care ne îndrăgesc. Sînt și mulți sticleți care ar muri pentru noi. Sînt și mulți papagali care se identifică — prin fiecare vorbă — cu noi.

Dar mai sînt unii pitpalaci, unii cintezoii, unii canari, unii peștișori, unii sticleți — ingrați, nedevotați, inumani, care ne mînîncă semințele cu o ipocrizie îngrozitoare. Sînt unii papagali pe care îi creștem ca pe un șarpe la sîn.

Un asemenea papagal trăia la Köln casa unui om care nu avea altă vină decît aceea că evadase din închisoarea unde sese încarcerat. Omul fugise acasă și ascunse după perdele; a năvălit pe care l-a căutat peste tot și nu l-a găsit. Că polițiștii au dat să plece, papagalul cățărât pe un scaun de bucătărie — a ceput să strige, filfiind nervos: «E aici aici, e aici...» Poliția l-a prins pe eva tocmai cînd acesta se pregătea să părăsească inspirata-i ascunzătoare pentru a sări fereastră. Propriul papagal s-a dovedit denunțator odios, un turnător, un tică incît te întrebai de ce l-ai mai crescut, de l-ai mai hrănit, de ce l-ai mai învățat vorbească, de ce l-ai mai iubit.

Dar oricîte te-ai întrebai, în fața acestui act care dezvăluie cum se dezvoltă simțul denunțului printre papagali transformându-i din înaripate drăguțe în reptile încălzite la piept — nu poți ajunge decît la concluzia că e preferabil să crești, să hrănești, iubești păduri cu zimbri, lei și mai ales pteridologi pe care poți conta.

Dar poți? Pe cine mai poți conta dintîri înaripate, dacă pînă și papagalii...

Oh, unde sînt pterodactilele?

Radu COSAȘI

oameni despre care se vorbește

BÜLENT ECEVIT (născut în anul 1925, ziarist și om politic turc; studii medii la Robert College din Istanbul și studii superioare la Universitatea Harvard din S.U.A.; a fost atașat de presă, director și redactor unor publicații de politică externă; a fost ministru al muncii între anii 1961-1965; președintele Partidului republican al poporului) premierul desemnat să constituie un nou guvern turc pentru rezolvarea îndelungatei crize politice din țară, a încheiat un acord deplin cu liderul Partidului salvării naționale, Necmett Erbakan, pentru alcătuirea noului guvern.

MICHEL JOBERT, ministru de externe al Franței (născut în anul 1921, studii superioare de științe politice; între anii 1952-1963 a fost, succesiv, consilier tehnic pe lângă cabinetul ministrului muncii și asigurărilor sociale, secretariatul de stat pentru finanțe, cabinetul primului ministru; în 1963 este director adjunct iar în 1966, director al cabinetului primului ministru; din aprilie 1973 — ministru de externe); a întreprins o turneu prin mai multe țări arabe pentru discuții și legătură cu relațiile bilaterale și situația din Orient Apropiat.

JOOP DEN UYL (Johannes Marten den Uyl) primul ministru al Olandei (născut în anul 1919, studii universitare la Amsterdam, doctor în economie, ziarist; intră în viața politică a țării ca membru al Partidului Muncii deputat în mai multe legislaturi, ministru al economiei între anii 1965-1966 iar din anul 1973 prim-ministru) primit puteri speciale din partea parlamentului pentru a putea pune în aplicare măsurile menite să facă față crizei de energie, care a afectat într-un grad înalt întreaga economie și viața socială a Olandei.

THOR HEYERDAHL (născut în anul 1914, antropolog și explorator norvegian; studii universitare la Oslo în specialitatea zoologie și geografie; conducătorul celebrei expediții Kon Tiki de la Callao — Peru — pînă la Rarua în insulele polineziene; a înființat muzeul Kon Tiki din Oslo; a organizat și alte numeroase expediții cu osebite în emisfera sudică; autor al unor importante lucrări științifice) a lansat de curînd un apel avertisment în legătură cu pericolul de distrugere, prin poluare, a oceanului mondial, distrugere echivalentă cu pieirea planetei noastre.

14 IANUARIE — 24 FEBRUARIE

Tîrgul de Iarnă

tricotaje

vă pune la dispoziție:

- paltoane, demiuri, scurte, jachete, compleuri cu pantaloni, rochii, taloare etc.
 - costume bărbătești pentru toate vîrstele
 - impermeabile, canadiene, bluze de vînt etc. — matlasate și nematlasate, pantaloni din țesătură supraelastică
 - tricotate contextură groasă, ciorapi și șosete p.n.a. etc.
 - cizme și ghețe cu fețe p.v.c., cizme cu fețe din piele sintetică și piele sintetică în combinație cu piele naturală — pentru femei.
 - stofe pentru palton și stofe groase fantezi (pentru îmbrăcăminte de iarnă) și multe alte articole de îmbrăcăminte și încălțăminte, toate cu reduceri de prețuri pînă la 30% în cadrul TÎRGULUI DE IARNĂ!
- TÎRGUL DE IARNĂ** — un bun prilej de economii în favoarea bugetului familiei dumneavoastră!

FLACĂRA ALBUM

ROSEMARIE DEXTER
actrița anglo-birmano-italiană care
după o lansare spectaculoasă
în filmul lui De Seta
«Un om pe jumătate» a preferat
spre părerea de rău a multora
filmul comercial

Acest număr al revistei noastre s-a tipărit într-un tiraj de 160 000 exemplare

Redactor șef: **ADRIAN PĂUNESCU**